

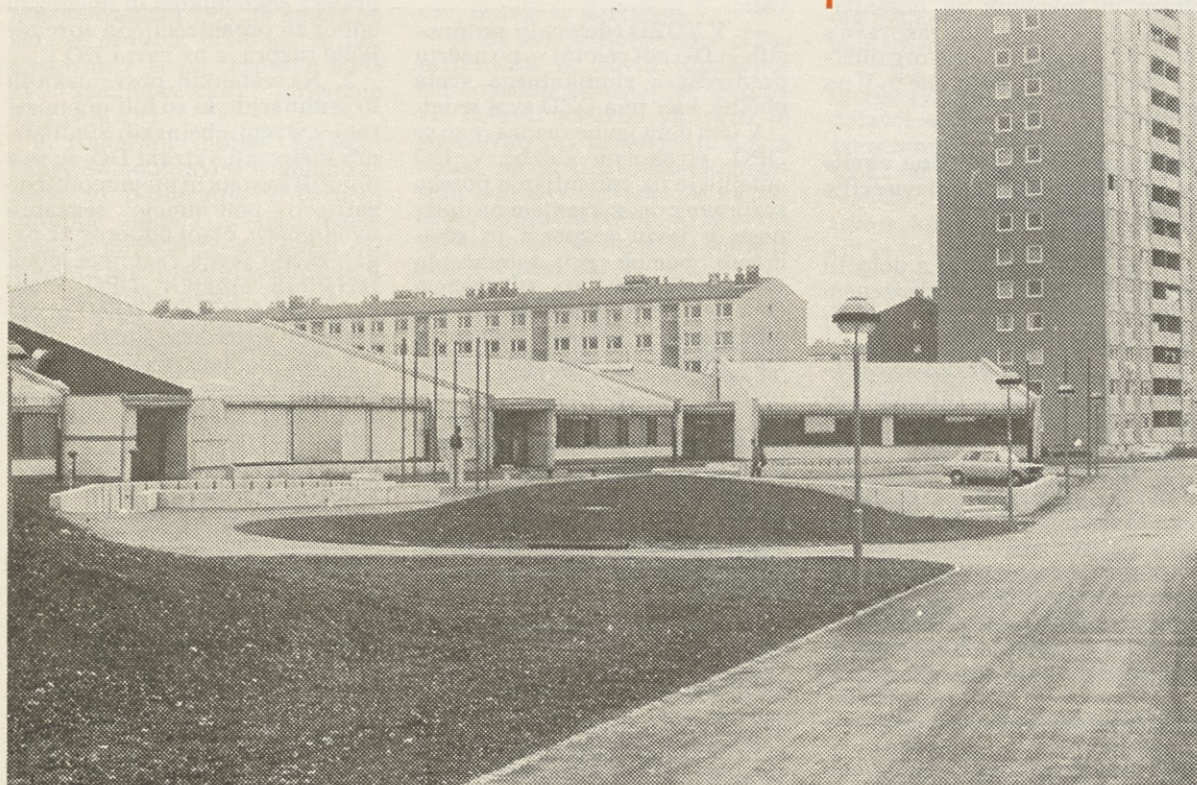
Mercator

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA MERCATOR

LETO XIV.

LJUBLJANA, OKTOBER 1976

ŠT. 9-10

Osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha v Štepanjskem naselju, ki je bila zgrajena iz sredstev samoprispevka

TU SMO — VAŠI SMO!

Tega gesla še nismo pozabili. Pred petimi leti nas je Ljubljance vabila, da zapišemo DA na referendumu, ko smo se odločali za samoprispevek za gradnjo vrtcev in osnovnih šol. Danes, po petih letih, ko se naš prispevek izteka, lahko zapišemo, da smo se pravilno odločili, saj smo iz zbranih sredstev veliko pridobili. Od 50 objektov, ki smo jih načrtovali, smo zgradili že 37, nekateri so še v izgradnji, še letos in prihodnjo pomlad pa bomo začeli zidati še 13 osnovnih šol in vrtcev. Ob tem se velja zamisliti še nad naslednjimi številkami, ki nam zgovorno povedo, da smo svoj dinar namenili za naše otroke in v dobrobit celotne družbe. Z novimi objekti bo imelo 6900 otrok ugodnejše pogoje za svoj osebni razvoj; 3300 otrok bo hodilo k pouku le v eni izmeni; 3640 malčkov pa bo našlo toplo zavetje v vrtcih.

Samoprispevek je akcija solidarnosti. V eni sapi res ni mogoče zadovoljiti vsem željam in vsem potrebam, zavedamo pa se, da življenje teče naprej in pred nas postavlja nove probleme in zahteva nove napore za hitrejši napredek na področju otroškega varstva, vzgoje mladine, zdravstva in skrbi za ostarele

občane. To nas torej vodi v drugi samoprispevek, v katerem smo si postavili še širše programe.

Z novim samoprispevkom v naslednjih petih letih bi združevali sredstva v višini 1,5 % od čistega osebnega dohodka, občani z nižjimi osebnimi dohodki pa bodo plačevanja oproščeni.

O temi samoprispevek II te dni veliko govorimo, saj je referendum pred durmi. Med nami so tudi takšni, ki zanj niso navdušeni, ki bodo hote ali nehoote nasprotovali takšnemu načinu zbiranja sredstev. Vendar si moramo tisti, ki vidimo koristi v samoprispevku prizadevati, da jih prepričamo, da bo dani dinar koristno naložen v dobro nas vseh. Žal, naša družba nima toliko denarja, da bi zadovoljevala hitro naraščajoče družbene potrebe, zato se moramo zatekati k solidarnosti.

Dandanes si vsi prizadevamo doseči čim višji osebni standard, »hlastamo« po bolj-ših znamkah avtomobilov, televizorjev itd., več namenjamo za razvedrilo in druge stvari. Skladno z osebnim standardom pa mora rasti tudi naš družbeni standard. Torej, pred nami bo nova odločitev, ki bo lažja kot tista pred petimi leti, saj smo se prepričali, da je denar iz samoprispevka naložen tja, za kamor smo ga namenili.

NADA RIHTAR

Iz družbenega plana razvoja ljubljanske trgovine v obdobju 1976-1980

V ljubljanskem gospodarstvu ima trgovina po ustvarjenem družbenem proizvodu prvo, po skupnem številu zaposlenih pa drugo mesto. Kljub močni udeležbi v gospodarstvu, je trgovina še vedno predvsem posrednik blaga med proizvodnjo in porabniki. Trajnejše sodelovanje trgovine s proizvodnimi organizacijami združenega dela na temelju združevanja sredstev, dela, skupne poslovne politike, dohodkovne odvisnosti ter prevzemanja

poslovnega tveganja pa je še zelo slabo razvito.

Prednostna naloga v blagovnem prometu bo v srednjeročnem obdobju izboljšati organiziranost tržišča in hitreje prilagajati izbor blaga potrebam uporabnikov.

Trgovina se bo iz organizatorja prodaje in oskrbovalca tržišča z raznovrstnim blagom razvila v področje, ki bo aktivno sodelovalo pri proizvodnji blaga. Na samoupravnih osnovi bo združevalo delo in sredstva zlasti s proi-

zvajalnimi organizacijami za skupno programiranje in pospeševanje razvoja proizvodnje in blagovnega prometa, za raziskave trga, za racionalno preskrbo z reprodukcijskim materialom, za povečanje blagovnih rezerv in za skupne naložbe v modernizacijo ter širitev zmogljivosti.

V obdobju 1976—1980 bo trgovina povečala družbeni proizvod nekoliko počasneje kot gospodarstvo v celoti. Trgovina na debelo

in na drobno bo širila svoje zmogljivosti v skladu s programi opredeljenimi na dohodkovni osnovi, pri tem pa predvsem skrbela za zadovoljitev potreb Ljubljane, zunanja trgovina pa se bo usmerila pretežno v izvoz in opravljanje celovitih inženiring poslov za tuje naročnike. Investicije bodo namenjene zlasti gradnji skladišč, rekonstrukciji in obnovi opreme ter gradnji no-

(Nadaljevanje na 2. strani)

SPLOŠNO OCENO O POTEKU JAVNE RAZPRAVE O OSNUTKU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU V DO MERCATOR

I. ORGANIZACIJA JAVNE RAZPRAVE

Po več kot enoletnih političnih in strokovnih razpravah ter številnih predosnutkih je zvezni zbor skupščine SFRJ 23. aprila tega leta sprejel osnutek zakona o združenem delu ter pozval delovne ljudi in občane k javni razpravi. Ker je javna razprava že skoraj zaključena, bo zakon sprejet do letošnjega Dneva republike.

Po predlogu koordinacijske komisije IK predsedstva CK ZKS za spremljanje in uresničevanje ustave je bil za SR Slovenijo sklenjen glede organiziranja in usmerjanja javne razprave enoten dogovor vseh družbenopolitičnih in drugih organizacij ter organov na republiškem posvetovanju, dne 5. in 6. aprila tega leta v Portorožu. Ta dogovor je določal, da so organizacije sindikata in SZDL neposredni odgovorni nosilci in organizatorji najširše javne razprave v OZD ter v SIS gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena. Posebne naloge pa so po dogovoru prevzele nase tudi skupščine SRS, gospodarska zbornica SRS in druge republiške institucije. ZKS je prevzela nadaljevanje idejno politične aktivnosti, usmerjene k uresničevanju kongresnih sklepov povezanih z ure-

sničevanjem celotne vsebine nove ustave.

Za operativne in strokovne naloge pri organiziranju in vodenju javne razprave je predsedstvo RS ZSS imenovalo sekretariat za organizacijo javne razprave in širši politični aktiv, katerega člani so neposredno sodelovali v širših razpravljalnih sredinah. Predsedstvo RS ZSS je dne 15. aprila tega leta sprejelo akcijski program in rokovnik za organiziranje in vodenje javne razprave s tem, da naj se podobno organiziranost in aktivnost izvede tudi po občinah.

Organizacija in politične akcije so bile usmerjene v tri glavne cilje javne razprave:

1. Seznaniti delavce z določili osnutka zakona o združenem delu, vspodbuditi kar najbolj množično in organizirano obravnavanje osnutka ter doseči organizirano zbiranje pripomb in spreminjavalnih ali dopolnilnih predlogov.

2. Opraviti kritično oceno samoupravnih razmer v TOZD (delovnih skupnostih in DO kot celoti) s stališča predlaganih zakonskih rešitev, se dogovoriti za odpravo pomanjkljivosti in za boljšo organiziranost v skladu z določili osnutka zakona o združenem delu (sprejem načrta sa-

moupravnih postopkov za uresničevanje pobud delavcev iz javne razprave).

3. Usklajevanje samoupravne organiziranosti in poslovanja z določili osnutka zakona o združenem delu.

Tako organizirana ter vsebinsko usmerjena javna razprava je terjala aktivnost v dveh smereh, ki pa so se seveda med seboj neprestano prepletale in dopolnjevale:

— V TOZD (delovnih skupnostih in DO kot celota) — po načrtu predsedstva sindikalnega sveta občine, kjer ima OZD svoj sedež.

V tem delu javne razprave so se DPO, strokovne službe v DO omejile le na spremljanje poteka razprave z opozarjanjem na dolžnosti v javni razpravi in strokovno pomoč pri tolmačenju osnutka zakona o združenem delu ter sestavljanju analiz samoupravnih odnosov, zlasti v manjših in kadrovsko šibkih TOZD.

— Znotraj DO s poudarkom na analizi samoupravne organiziranosti in samoupravnih odnosov TOZD združenih v DO in iskanju boljše organiziranosti oziroma organiziranosti v skladu z določili osnutka zakona o združenem delu. Ta aktivnost še vedno poteka po posebnem načrtu javne razprave na ravni DO.

Zaradi medsebojne povezanosti in celovitosti družbenih odnosov, so se v samo razpravo oziroma ocenjevanje samoupravnih razmer vključevala tudi druga spremljajoča družbena gibanja: stabilizacija gospodarjenja, sprejemanje družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov o temelju plana in o planih srednjeročnega razvoja TOZD in DO, vpis javnega posojila, volitve v samoupravne organe, analiza periodičnih obračunov itd.

II. POTEK JAVNE RAZPRAVE

Skladno z uvodom prikazano organizacijo javne razprave je potekala razprava v naslednjih najpomembnejših aktivnostih:

1. Razširjena seja SDS 25. 5. 1976, ki se jo je udeležilo 165 nosilcev najodgovornejših družbenopolitičnih, samoupravnih in poslovdskih funkcij: člani izvršilnih organov DPO DO, delegati SDS, predsedniki samoupravnih organov na nivoju DO, individualni poslovodni organi DO in TOZD, vodilni delavci delovnih skupnosti, predsedniki OOS

TOZD, sekretarji OOK TOZD, predsedniki OO ZSMS TOZD, predsedniki DS TOZD.

Idejnopolitična izhodišča in osnovno vsebino osnutka zakona o združenem delu je podal tov. Roman Albreht, nato pa so bile v razpravi postavljene teze, ki so se nanašale tudi na analizo samoupravne organiziranosti in samoupravnih odnosov. Istočasno je bil sprejet načrt poteka razprave z rokovnikom in imenovan odbor za organizacijo in spremljanje razprave na ravni DO.

2. Na sestankih, posvetovanjih in seminarjih, ki so bili organizirani s strani občinskih sindikalnih svetov ali s strani DO, so se z določili zakona in idejnopolitično zasnovo podrobneje seznanili uvodničarji, člani odborov za organizacijo javne razprave, člani izvršilnih organov DPO, člani sveta ZK, direktorji TOZD in posamezne strokovne službe.

3. Na podlagi analiz samoupravnih odnosov, ki so jih pripravile TOZD oziroma na podlagi celotne aktivnosti v javni razpravi in v okviru akcije IK predsedstva CK ZKS je bila 5. 7. 1976 razširjena seja sveta ZK DO, ki so se je udeležili delegati SDS, člani izvršilnih organov DO, predsedniki samoupravnih organov na nivoju DO, individualni poslovodni organi DO in TOZD, vodilni delavci delovnih skupnosti, predsedniki OOS TOZD, sekretarji OOK TOZD, predsedniki OO ZSMS TOZD, predsedniki DS TOZD.

Osrlednja tema razširjene seje je bila samoupravna organiziranost in samoupravni odnosi v DO Mercator, s posebnim poudarkom na osnutek zakona o združenem delu, o čemer je podal uvodno poročilo in analizo generalni direktor. Poročilo dopolnjeno z razpravo in sprejeti zaključki je bilo objavljeno v posebni številki glasila »Mercator«, ki so jo prejeli vsi delavci.

4. V skladu z zaključkom razširjene seje sveta ZK so DPO TOZD organizirale razpravo o poročilu in zaključkih, se do analize opredeljevale in posredovale mnenja odboru za organizacijo in spremljanje razprave na nivoju DO in strokovnim službam. Razprave med delavci TOZD so se udeleževali tudi vodilni delavci in predstavniki DPO DO.

5. Skladno z načrtom delovanja RS ZSS je bila organizirana problemska razprava o oblikah in načinih združevanja dela in sredstev, s posebnim pou-

(Nadaljevanje s 1. strani)

vega prodajnega prostora trgovine na drobno. Nov prodajni prostor bo pretežno v novih stanovanjskih soseskah in v sklopu ploščadi Borisa Kraigherja. V novih stanovanjskih soseskah je programirana gradnja 19 samopostrežnih trgovin z živili in gospodarskimi potrebščinami s skupaj 22.100 kv. m prodajnih in skladiščnih površin.

V programu so zajete predvsem lokacije, kjer je preskrba sedaj kritična. Za izvenmestna naselja in soseske se bodo dogovorili o gradnji trgovin osnovne preskrbe še TOZD, občine, Skupščina mesta Ljubljane in Ljubljanska banka.

Največje breme razvoja trgovine v Ljubljani bo med drugimi nosila tudi DO Mercator. Da je preskrba nekaterih naselij in sosesk kritična se v Mercatorju dobro zavedamo. To skrb odraža tudi srednjeročni plan nadaljn-

jega razvoja podjetja. Tako bodo že letos tri Mercatorjeve trgovine prebivalcem nekaterih naselij olajšale nakupe.

Novo samopostrežno trgovino z bifejem v Trnovem ob Riharjevi cesti bodo predvidoma odprli že konec novembra, najkasneje pa decembra letos.

Trgovina v naselju Ruski car bo stala ob podružnici Ljubljanske banke in bo imela 657 kvadratnih metrov površine. Ta trgovina je bila zares potrebna, saj se število prebivalcev v naselju povečuje, sedanje zmogljivosti pa že danes ne zadoščajo.

Prav tako bo že letos odprta samopostrežba v Sodražici, kjer dve klasični trgovini ne moreta več kriti potrebe prebivalcev.

V letošnjem letu bomo v Mercatorju začeli graditi novo trgovino v Vižmarjih, v Dravljah pa obstoječo trgovino razširili. Prihodnje leto pa bomo začeli z gradnjo blagovne hiše na Vrhniki in trgovine v Zalogu.

darkom na dohodkovnih odnosih med proizvajalci in trgovino.

Razprava je bila 6. 7. 1976 v naši TOZD Emba in se jo je udeležilo nekaj 10 predstavnikov OZD iz Ljubljane oziroma Slovenije, predstavniki sindikatov, Gospodarske zbornice, organiziranih potrošnikov in podpredsednik IS skupščine SR Slovenije tov. Roman Albreht. Razpravo je vodila generalna sekretarka RS ZSS tov. Ivanka Vrhovčak.

6. Izvršilni organi DPO DO so na svoji skupni seji 24. 8. 1976 sprejeli predlog programa in rokovnik aktivnosti za uskladitev organizacije in samoupravnih splošnih aktov z določili zakona o združenem delu, katerega so 2. 9. 1976 sprejeli tudi delegati SDS.

7. Strokovne službe v sodelovanju z nekaterimi zunanjimi sodelavci pripravljajo delovni osnutek gradiva o samoupravni organiziranosti DO.

8. 6. 10. 1976 bo seja SIO, katerega je SDS pooblastil za pripravo predloga o samoupravni organiziranosti DO, na kateri bo sprejet osnutek predloga in posredovan v javno razpravo DPO in samoupravnim organom TOZD in DO.

9. Nadaljnji potek usklajevanja samoupravne organiziranosti in poslovanja z določili osnutka zakona o združenem delu bo potekal po veljavnih zakonskih predpisih in samoupravnih splošnih aktih DO ter v skladu z rokovnikom za izvedbo najpomembnejših nalog pri usklajevanju poslovanja in organiziranosti DO Mercator z določili zakona o združenem delu.

10. Razprava o osnutku zakona o združenem delu na ravni TOZD se je pričela s političnim aktivom DO 25. maja tega leta, nato pa je potekala po sprejetem načrtu v TOZD in DSP.

III. USMERITEV NA URESNIČEVANJE DOLOČIL OSNUTKA ZAKONA V TOZD

Pri večjem številu TOZD so izdelane analize o samoupravni organiziranosti in vsebujejo lastne specifičnosti, vendar se zbrani podatki in ugotovitve lahko razvrstijo v nekaj skupin, in sicer:

1. Družbeno-ekonomski odnosi v TOZD

TOZD so ocenjevale družbeno-ekonomske odnose preko izvajanja določil samoupravnega sporazuma o združevanju v DO, samoupravnega sporazuma o ugotavljanju dohodka in delitvi sredstev za OD, sporazuma o ustanovitvi temeljne banke ter ostalih splošnih aktov.

TOZD v analizah navajajo:

— Družbeno-ekonomske odnose, ki so v teh aktih opredeljeni lahko pozitivno ocenimo in jih moramo še naprej razvijati ter dograjevati. Ugotavlja pa se negativna komponenta, da so vse temeljne organizacije obravnavane z enakega izhodišča, ki pa v bistvu ni enako, ker je poslovanje posameznih temeljnih organiza-

cij, razen določenega dela, povsem različno. Ta razlika, ki ima izvor v heterogenosti dejavnosti in s tem tudi različnega izhodišča pri ustvarjanju dohodka lahko postavi delavce v posamezni temeljni organizaciji v težek položaj glede ustvarjanja dohodka in razvoja, v primerjavi z delavci drugih organizacij združenega dela v enaki dejavnosti izven DO.

— Merila za pridobivanje dohodka skupnih služb niso urejena in vsa prizadevanja za spremembo niso imela uspeha. Strokovne službe imajo lahko velik vpliv na produktivnost dela in količino dohodka v temeljnih organizacijah. Dohodek delavcev strokovnih služb pa ni usklajen z njihovim prispevkom k skupnim rezultatom dela in je težnja za avtomatizmom, in sicer v enakem procentu na ustvarjeni celotni dohodek temeljnih organizacij. Zato delavci v temeljnih organizacijah takšno izločanje sredstev doživljajo bolj kot davek kakor kot samoupravno urejanje odnosov, pravic in dolžnosti.

— Za uveljavljanje nove organiziranosti in novih družbeno-ekonomskih odnosov se morajo vsi delavci aktivno vključiti in sodelovati pri ustvarjanju novih oblik, novih družbeno-ekonomskih odnosov ter tako že na začetku odpraviti težnje, ki bi eventualno le hotele obdržati sedanje stanje v novi obliki.

— Rezultati dela delavcev in poslovanja TOZD se morajo izkazati na način in v rokih, ki zagotavljajo, da delavci in organi samoupravljanja lahko ugotavljajo, obravnavajo in ocenjujejo rezultate dela delavcev in poslovanja TOZD ter da na tej podlagi ustrezno ukrepajo.

— Dosedanja oblika delitve dohodka med grosističnimi in detajlističnimi TOZD ne temelji na delitvi skupaj ustvarjenega prihodka, na osnovi vloženega dela in sredstev, niti ne zagotavlja socialne varnosti posameznim TOZD.

— Samoupravni sporazumi in drugi splošni akti na ravni podjetja in TOZD še niso usklajeni s sprotimi spremembami zakonskih določil, kar še zlasti velja za pravilnik o knjigovodstvu glede na odgovornosti po zakonu o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev.

2. Samoupravljanje in samoupravno organiziranje TOZD

Sedanji samoupravni položaj TOZD v DO so zbori delavcev in politični aktivci ocenjevali preko različnih kriterijev.

TOZD navajajo naslednje:

— Perspektivni razvoj, ki so ga sprejeli delavci v temeljni organizaciji in učinkovito gospodarjenje z vloženimi družbenimi sredstvi zahtevajo v sedanji organizacijski obliki predvsem v proizvodnji dejavnosti specifični samoupravni položaj temeljne organizacije.

— Dosledno je uveljavljati in spoštovati pravice in obveznosti do sredstev iz združevanja za skupne naložbe, predvsem v zvezi

z solidarno obveznostjo v primeru nastanka izgub v TOZD.

— Zbori delavcev so bili dobro pripravljeni, razprava pa konstruktivna. Uspešnost dela na zboru delavcev je bila največja takrat, ko so bili problemi in vprašanja predhodno obravnavani pri samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah, IO sindikata itd. Udeležba na zborih pa kaže, da se delavci TOZD zavedajo svoje samoupravljalne odgovornosti. Problemi pa nastajajo zaradi pogostosti zborov delavcev, ter vse prekratkih rokov za poprejšnje temeljito presojo zadev, o katerih razpravlja in odloča zbor delavcev.

— Dosedanja organiziranost OZD Mercator bo morala biti spremenjena, saj vključuje 29 TOZD različnih regijskih in branžnih pripadnosti. Zato mora priti do organiziranja v SOZD, seveda potem, ko se bodo dosedanje TOZD že po možnostih, ki jih nudi novi zakon, odločile za več delovnih organizacij po funkcionalnem in regijskem principu.

— Za aktivno sodelovanje samoupravljanja je potrebno, da so delavci seznanjeni z vsem kar je pomembno za kolektiv, ter da se vloga samoupravnih organov, delegatov in delegacij temeljito izvaja, kar je žal v mnogih primerih le še vedno formalnost.

— Samoupravna organiziranost DO Mercator in posameznih TOZD je ustrezala dosedanjim družbeno-ekonomskim odnosom toda sprememba teh odnosov narekuje novo samoupravno organiziranost, ki naj bo izpeljana v duhu osnutka zakona o združenem delu, ob upoštevanju najprimernejše organiziranosti.

IV. DRUGE PRIPOMBE ZNAČILNE ZA VEČJE ŠTEVILO TOZD

Druge pripombe značilne za večje število TOZD zadevajo vprašanja:

— žiro račun (dosedanje težave naj bi se uredile z organiziranjem temeljne banke);

— nagrajevanja (sistem: enotna merila);

— delegatski sistem (priprava gradiva in analiz, obveščanje);

— združevanje sredstev (neizpolnjevanje dogovorjenih obveznosti);

— organiziranje in neažurnosti knjigovodstva (TOZD z notranjim obračunom);

— obravnava rezultatov stabilizacijskih ukrepov.

VI. PREDLOG ZA SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANOST SOZD »MERCATOR«

Iz poročil in analiz samoupravnih razmer, ki so jih pripravile TOZD ter iz informacij lahko postavimo glavne osnove za samoupravno organiziranost združenega dela v Mercatorju:

1. Vse TOZD so se opredelile oziroma predlagajo, da se DO Mercator samoupravno organizira kot SOZD.

2. Vse TOZD so se opredelile oziroma predlagajo, da se v samoupravnem sporazumu o združevanju v SOZD regulira 17 nespornih točk iz poročila generalnega direktorja o samoupravni organiziranosti.

3. Vse TOZD so v celoti sprejele poročilo, stališča, ugotovitve in zaključke z razširjene seje sveta ZK z dne 5. 7. 1976.

4. Vse TOZD so se glede samoupravne organiziranosti opredelile za 3. varianto — da se oblikujejo približno ekonomsko enako močne TOZD v širše zaključnih regijah.

5. Delavci oziroma TOZD poudarjajo, da bo potrebno v bodoče samoupravni organiziranosti Mercatorja dosledno izpeljati in uveljaviti delegatski sistem skladno z ustreznim sistemom informiranja, ker le-to daje zagotovilo za večanje vpliva delavcev na upravljanje in uveljavljanje novih družbeno-ekonomskih odnosov.

VII. ZAKLJUČEK

1. Odbor ugotavlja, da so zbori delavcev v vseh 29 TOZD in delovnih skupnostih obravnavali osnutek zakona o združenem delu. 25 TOZD je sestavilo analizo samoupravnih odnosov s posebnim poudarkom na zakonu o združenem delu.

V 4 TOZD, ki niso posredovale analize so delavci tudi obravnavali osnutek o združenem delu in sprejeli konkretne sklepe o samoupravni organiziranosti.

2. Delavci DO Mercator so v javni razpravi sprejeli in podprli idejno-politična izhodišča in določbe osnutka zakona o združenem delu.

3. Pripombe na posamezna določila osnutka zakona o združenem delu so delavci TOZD posredovali neposredno občinskim sindikalnim svetom oziroma drugim ustreznim organom.

4. Odbor daje splošno oceno o poteku javne razprave o osnutku zakona o združenem delu v obravnavo družbenopolitičnim organizacijam, ki naj ga dopolnijo s politično oceno javne razprave in uveljavljanja novih družbeno-ekonomskih odnosov ter samoupravnim organom v sprejem.

V posebni izdaji lista Ekonomska politika »200 največjih« je predstavljen tudi Mercator, ki se je po podatkih zaključnega računa 1975, uvrstil na petnajsto mesto glede na celotni dohodek v Jugoslaviji in na deveto mesto glede na višino družbenega proizvoda med največjimi jugoslovanskimi trgovskimi podjetji.

Ljubljanska trgovina in gostinstvo v prvem polletju letošnjega leta

Na polovici letošnjega leta, ki je pomenila prelomnico pri obračunavanju dohodka, so delovni ljudje v organizacijah združenega dela in družbenih službah (zadnji še posebno skrbno) analizirali poslovne rezultate. Zavod za plan, statistiko in cene mesta Ljubljane in SDK Ljubljana sta izdelala »Poročilo o gibanjih gospodarstva in družbenih dejavnosti v Ljubljani v prvem polletju 1976«, ki je bilo objavljeno kot gradivo za petindvajseto sejo Skupščine mesta Ljubljane.

Element	Trgovina in gostinstvo v Ljubljani indeks 76-75	Mercator trgovinska dejavnost indeks 76-75	Mercator gostinska dejavnost indeks 76-75
Celotni dohodek	92	103	109
Bruto dohodek	86	110	108
Doseženi dohodek	67	107	107
Ostanek dohodka	40	61	89
Sredstva za OD	121	115	109
Število zaposlenih	103	100	89

x — bruto dohodek je seštevek doseženega dohodka in amortizacije

Pri kazalcih, neplačana realizacija ni upoštevana (za trgovinsko dejavnost v Mercatorju znaša 28.678.145 din, gostinska dejavnost pa te sploh nima).

Najslabše poslovne rezultate v ljubljanski regiji sta dosegli trgovina in debelo in zunanja trgovina in ker je ta del trgovinske dejavnosti pomembnejši od trgovine na drobno, so poprečni rezultati za vso dejavnost slabši. Trgovino na debelo in zunanjo trgovino pesti predvsem pomanjkanje obratnih sredstev, ki sili delovne organizacije s tega področja, da krčijo zaloge in omejujejo poslovanje. Prizadete so predvsem tiste, ki trgujejo s trajnejšimi potrošnimi dobrinami. Manjši obseg zunanjetrgovinske dejavnosti gre pripisati predvsem dejstvu, da manjka še vrsta predpisov s tega področja, posledica pa je neurejeno in neredno odvijanje te vrste trgovinskih poslov.

Gostinstvo se s temi problemi ne ubada, ker ima gotovinska plačila, kot dejavnost pa je celo uspela povečati celotni dohodek in tudi druge kazalce, trgovina na drobno pa ostaja po poslovnih rezultatih na ravni lanskega polletja.

Iz skopih podatkov, ki smo jih navedli v začetku našega zapisa zlahka ugotovimo, da je trgovinska in gostinska dejavnost v okviru naše delovne organizacije dosegla celo nekoliko boljši poslovni uspeh, kot ostala trgovina in gostinstvo v Ljubljani, predvsem na račun dejstva, da prevladujejo v naših poslovalnicah živila in se neživilski artikli, razen tistih, ki so nujni za pretežno večino gospodinjstev, ne pojavljajo na naših prodajnih policah. Tiste

Posebno poglavje obravnava položaj v ljubljanski trgovini in gostinstvu. Trgovina je po mnenju analitikov, ki so poročilo izdelali, tista dejavnost, ki jo je sprememba predpisov najbolj prizadela, saj beleži čez milijardo dinarjev izgube, vrednost neplačane realizacije pa znaša blizu dve milijardi din. Če upoštevamo obe komponenti, položaj še zdaleč ni tragičen, kajti neplačana realizacija je v bistvu rezerviran dohodek. Kazalci so naslednji:

trgovinske TOZD, ki imajo velik delež galanterijskega in tehničnega blaga, imajo tudi slabše poslovne rezultate od poprečja delovne organizacije Mercator. Povpraševanje po osnovnih artiklih za preskrbo prebivalstva se ni menjalo, kljub podražitvam na tem področju, pač pa je stagniralo pri neživilskih artiklih. Pa tudi v tej skupini artiklov se pričakuje izboljšanje položaja zaradi ugodnejših pogojev pri potrošniškem kreditiranju.

Se nekaj zbode v oči pri prika-

zanih podatkih, in sicer, da so ljubljanski trgovski delavci dvignili osebne dohodke za 21 % glede na lansko obdobje, zaposlenost pa za 3 %. To napeljuje na misel, da se večina delovnih organizacij še ne zaveda položaja, v katerem se je znašlo celotno slovensko gospodarstvo. Gospodarski tokovi niso tako močni, kot v preteklih letih, zato bi morali tudi apetite pri delitvi osebnih dohodkov in zaposlovanje zmanjšati, oziroma uskladiti z rastjo dohodka.

Kazalci za našo delovno organizacijo na tem področju so vzpodbudnejši. Stabilizacijski ukrepi, ki smo jih začeli izvajati v preteklem letu, v letošnjem pa smo z njimi nadaljevali, so vsekakor pripomogli, da smo se izognili večjemu obsegu izgub. Tiste TOZD, ki so akcijo realizirale v okviru zastavljenih nalog in uspele dosežena razmerja in stanja obdržati, so zabeležile boljši polletni uspeh od tistih, ki teh mer niso jemale resno.

Organi družbenopolitičnih skupnosti resno priporočajo delavcem v TOZD, DA STABILIZACIJSKIH UKREPOV NE OPUSTIJO, AMPAK NA POLLETNIH IZHODIŠČIH PONOVO PRIPRAVIJO NOVE AKCIJE ZA IZBOLJŠANJE GOSPODARSKEGA POLOŽAJA, KAJTI TISTI, KI SMO GA ZABELEŽILI, JE ŠE VEDNO POD PRIČAKOVANIM.

Kaj nam obeta konec leta? Indeksi prodaje za letošnje obdobje, v primerjavi z lanskim, sploh niso tako visoki kot prejšnja leta,

prognostiki pa kljub temu pričakujejo, da se bo do konca leta stanje izboljšalo. Najbolje pa je, da v preveč optimistične napovedi ne zaupamo in raje skrbno gospodarimo, da ne bi ob koncu leta doživeli kakega neljubega presenečenja.

ALENKA SRDIČ

Sestanek komercialistov v TOZD EMBA, 30. septembra 1976

Moralno politični kriteriji v kadrovski politiki

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Pri kadrovanju na vodilna delovna mesta gre včasih še vedno za podcenjevanje odnosa posameznika do samoupravljanja, do njegove politične usmeritve. Praviloma tam, kjer je tako stanje, podcenjujejo tudi družbene odnose. Ob takšnem vodilnem in vodstvenem kadru ter rešitvah se ponekod širi krog nekomunistov in idejnih somišljenikov, ki niso vedno na platformi našega sistema, naše ideologije. Pojavlja se izkrivljena zavest o profilu vodilnih kadrov; sposobnosti špekulativnega gospodarskega delovanja, osebne zveze in poznanstva pa postajajo bistvena sestavina meril za vodilne delavce. Še posebno lahko take nepravilnosti povzročajo veliko družbeno škodo v nekaterih pomembnih družbenih organizacijah, v velikih integracijskih celotah, kjer so koncentrirana ogromna sredstva, ogromno preseženega dela delavcev in delovnih kolektivov zunaj teh struktur.

Ko govorimo o reafirmaciji moralno političnih kvalitete in potrebi upoštevanja celovitosti kriterijev pri izbiri, razmišljamo predvsem o ekscesnih pojavih, s katerimi moramo računati in z njimi izpopolniti sliko naših realnih družbenih razmer. V takšnih razmerah ne gre le za osebne slabosti in akcijo posameznikov, ampak za slabosti v naši družbeni organizaciji. Prav tako ne gre le za nasprotja in protislovja o smeri socialističnega samoupravnega razvoja, temveč se moramo očitno sprijazniti z oceno, da humani, socialistični samoupravni odnosi ter družbeni interesi ne nastajajo spontano. Vedeti moramo, da posameznosti lahko prerastejo v organizirano opozicijo našemu socialističnemu samoupravnemu razvoju. Teh posameznosti ne kaže podcenjevati v političnem delu in še posebej ne pri snovanju in uresničevanju načel in meril samoupravne kadrovske politike.

Da revolucija v naši družbi še traja ni fraza, ampak resničnost, na katero opozarja zlasti ZK. Razredni boj se kaže na različne načine, poglobljena bitka pa je na področju materialnih in družbenih odnosov, položaja delovnega človeka v združenem delu, njegovem vplivu na celotno družbeno reprodukcijo. Brez doslednega upoštevanja in spoštovanja družbenopolitičnih kriterijev v kadrovski politiki se nam lahko na odgovorna in družbenoekonomsko pomembna delovna mesta vrinejo birokratska, tehnokratska in druge ideologije samoupravnega socializma tuje sile, ki nato organizirano in agresivno branijo svoje interese in položaj. Neredko pa bodo delovale še naprej, vse do prikritega ali včasih odkritega političnega boja za

prodor svojih idej. Znano je, da se vsaka politika uresničuje z ljudmi in če na ustreznih delovnih mestih niso samoupravnemu socializmu predani in strokovno usposobljeni ljudje, potem so rezultati na dlani.

Pri razumevanju moralno političnih kriterijev v kadrovski politiki je pomemben še en vidik, ki ga odpira neupoštevanje moralnopolitičnih meril. Če v kadrovanju ob strokovnosti premalo poudarjamo vrednost moralnopolitičnega lika, pravzaprav devalviramo potrebno vzpodbudo za politično delo, saj moralnopolitična vrednost človeka raste z njegovo politično akcijo in delom. Dosti se govori o takoimenovani izolirani strokovnosti, ko se nekateri oddaljujejo od vseh družbenoekonomskih, predvsem pa političnih gibanj, ker želijo biti samo strokovni, medtem ko imajo drugi ljudje ob tej svoji strokovnosti tudi potencial za družbeno akcijo, kar pa z neupoštevanjem celovitosti kriterijev razvrednotimo.

Tako kot postane neupoštevanje moralnopolitičnih kvalitete vzrok za privatizacijo, nedemokracijo, monopol in sektaštvo v kadrovski politiki, pa lahko tudi neustrezno in tendenciozno manipuliranje z moralnopolitičnimi kvaliteta pride do podobnih pojavov, vendar le ob neaktivnem in neustreznem delovanju družbenopolitičnih sil v konkretnih okoljih.

Ena izmed slabosti, ki se pojavljajo v praksi, zlasti pri kadrovanju na vodilna delovna mesta, se izraža tudi v osebnem in togem pojmovanju moralnopolitičnih kriterijev ali pa vezanosti teh kriterijev na članstvo v ZK. Če bi to dopuščali, bi se kmalu v ZK vrinili razni karieri in malomeščani, ker bi s formalnim članstvom v ZK, ne pa z dejanji, hoteli prikazati svoje »politične« kvalitete.

Pojem družbenopolitičnih in moralnoetičnih kvalitete ni konkretno pravno definiran in prihaja zaradi tega do zelo različnih razlag in uporabe v praksi pri določanju kriterijev o moralnopolitičnem liku vodilnih delavcev. Ne glede na to pa lahko iz ustave, programa ZKJ, sklepov in stališč ter dokumentov družbenopolitičnih organizacij in njihovih organov, ugotovimo katere so te kvalitete. Tako lahko štejemo za družbenopolitična merila zlasti:

1. Odnos do socialistične revolucije

- privrženost idejam revolucije, socializma, delegatskih odnosov;

- zavzemanje za uresničevanje zgodovinskih interesov delavskega razreda z dosedanjim delom na družbenopolitičnem področju;

- odnos do pridobitev NOB in socialistične revolucije;

- odnos do družbenopolitičnih organizacij, zlasti ZK, SZDL, ZS, ZSMS;

- aktivnost v družbenopolitičnih organizacijah (ne samo formalno članstvo);

- čut odgovornosti do delavskega razreda;

- dosledno zavzemanje za koristi delovnega človeka,

- itd.

2. Odnos do bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti

- zavzemanje za krepitev bratstva in enotnosti;

- pravilen odnos in prizadevanost pri uresničevanju koncepta splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite;

3. Zavzetost za razvijanje samoupravnih odnosov

- zavzemanje za uresničevanje samoupravnega socialističnega sistema in odnosov;

- zavzemanje za razvijanje delegatskih odnosov;

- aktivno sodelovanje pri uveljavljanju združenega dela;

- itd.

4. Zavzetost za delitev po delu

Moralnoetična merila:

5. Odnos do dela ljudi in sodelavcev

- razvijanje tovariških odnosov;

- zavzemanje za solidarnost in vzajemnost;

- zavzemanje za krepitev medsebojnih odnosov;

- sposobnost prenašanja znanja in izkušenj na sodelavce;

- ugled in avtoritativnost, ki izhaja iz dela in rezultatov dela;

- poštenost, tovarištvo, iskrenost, kritičnost;

- dobro delo na delovnem mestu;

- spoštovanje mnenj in interesov delavcev;

- samoiniciativnost, ustvarjalnost in aktivnost nasploj;

- moralnost;
- itd.

6. Zavzetost za spoštovanje zakonitosti

7. Odgovorno gospodarjenje z družbenimi sredstvi

- uresničevanje sprejetih programov razvoja;

- uveljavljanje sodobnih organizacijskih metod in tehnologije dela;

- zavzemanje in podpiranje uvajanja inovatorstva in racionalizatorskih ukrepov;

- uspešno povezovanje interesa organizacije združenega dela z interesi širše družbenopolitične skupnosti;

- visoka stopnja odgovornosti za gospodarjenje z družbenimi sredstvi;
- itd.

8. Sposobnost povezovanja pravice, obveznosti in odgovornosti

Ob takem razumevanju moralnopolitičnih kvalitete ter ob pravilni in dosledni uporabi v konkretnih primerih kadrovanja je vsaka dilema o potrebnosti ter kriterijev odveč in postavljena umešno, verjetno z določenim namenom. Tudi velika bojazen in zaskrbljenost nekaterih, da to pomeni vmešavanje ZK v kadrovsko politiko in s tem neodtujljive pravice delavcev ter da formalno edino člani ZK lahko izpolnjujejo te kriterije, je neutemeljena in nesmiselna in izhaja ali iz nepoznavanja stališč ZK do samoupravne kadrovske politike ali pa iz interesov po monopolu, privilegijah, sektaštvu in podobnem v kadrovski politiki. Posploševanje nekaterih in poudarjanje samo negativnih in nepravilnih primerov uporabe moralnopolitičnih kriterijev iz prakse je enostransko in brez najmanjšega poznavanja objektivnih zakonitosti družbenega razvoja, saj se družbeni procesi ne odvijajo le v »čisti« obliki.

VASJA BUTINA

28. septembra 1976 je bil v prostorih TOZD Hrana sestanek računovodij in direktorjev TOZD v notranjem obračunu. Sestanek je vodila direktorica knjigovodskega sektorja tovarišica Breda Čandek

Stabilizacijska prizadevanja so obrodila sadove, ki pa ponekod še niso dozoreli

Akcija za stabilizacijo sega v lansko leto in se z nezmanjšano aktivnostjo nadaljuje. V kolikšni meri smo uspeli doseči višjo produktivnost, zmanjšanje zalog, znižanje stroškov, večjo samoupravnost in delovno disciplino, koliko smo varčevali, izboljšali kvaliteto poslovanja in zadovoljstvo potrošnikov nam povedo podatki iz polletnega obračuna.

Ugotavljamo, da se je produktivnost povečala kljub padcu kupne moči. Stroški so v večini TOZD nižji od lanskoletnih, vendar še vedno največji del odpade na stroške skupnih služb, ki pa bi jih ob reorganizaciji naše delovne organizacije omejili. Zaloge smo zmanjšali, ponekod že kar na minimum, pri izplačilu neto osebnih dohodkov pa smo se v poprečju držali skladnega povečanja z življenjskimi stroški, vendar vsi nismo bili disciplinirani.

Raven produktivnosti je večina TOZD presegla. Trgovske TOZD so povečale produktivnost za 4 %, netrgovinske pa so jo zmanjšale za enak odstotek. Precejšen padec produktivnosti beležijo TOZD Emona, Rožnik, Metlika, Standard, Idrija, Panonija, Univerzal, Sloga in Emba. Zmanjšanje lahko pripišemo previsoki postavljeni planirani realizaciji (Panonija), v precejšnji meri pa padcu kupne moči v prvih šestih mesecih letošnjega leta.

Število zaposlenih se je povečalo le za 1 % glede na lansko I. polletje, glede na planiran obseg pa je manjše za 4 %. Precej so znižali število zaposlenih v naslednjih TOZD: Kavarna Evropa, Kavarna — bar Nebotičnik, Preskrba, Grosist, Litija, medtem ko beležijo povečanje v Standardu, Idriji, Panoniji in Investi.

V PRIHODNJE PREUDARNO ZMANJŠEVANJE ZALOG

Spet nam je uspelo zmanjšati zaloge. Predvsem je k temu v veliki meri prispeval zakon o zavarovanju plačil, ki je omejil naše nabave samo na tiste, ki smo jih sposobni plačati ali zavarovati s plačilnimi instrumenti. Poprečne zaloge po nabavni ceni so se od zalog v letu 1975 zmanjšale za 10 %. Več kot 10 % povečanje nismo zasledili v nobeni TOZD s trgovinsko dejavnostjo. Pri zmanjšanju pa so bile prizadevne predvsem TOZD v Skupnosti TOZD Detajl z izjemo Beograda, ki jih je povečal za 4 %. Največje znižanje pa sta dosegli TOZD Jelka in Grosist, prva za 44 % in druga za 31 %. Povsem nasprotno pa je pri netrgovinski dejavnosti, kjer so zaloge porasle nad planiranim povišanjem, in sicer v TOZD TMI za 25 %, Investa za 36 % in Hladilnica za 29 %, kjer pa ne gre za velik obseg zalog, temveč materiala in drobnega inventarja.

Količnik obračanja zalog se je v večini TOZD izboljšal. Največ so na tem področju storile TOZD, ki so ukinile oddelke tehničnega blaga in zmanjšale zaloge galanterijskega blaga na minimum. Najuspešnejše pri tem so TOZD v Skupnosti TOZD Detajl, z izjemo Beograda, Hrana in Grosist.

Pri zmanjševanju zalog pa nastopa vprašanje zadovoljitve po-

trošnikov, ker je fizični obseg zalog že tako skromen, da siro- maši izbiro, zato bomo morali v prihodnje zniževati le zaloge tistih blagovnih skupin, ki ne gredo v promet.

TRETJINO STROŠKOV PREDSTAVLJA PRISPEVEK ZA SKUPNE SLUŽBE

Poslovni stroški in amortizacija so se povečali le za 8 % glede na lanskoletno enako obdobje. Največ se je zvišala minimalna amortizacija, zaradi revaloriza-

cije osnovnih sredstev, medtem ko so se ostali stroški zmanjšali, zlasti za reklamo in reprezentanco. Tiste TOZD, ki imajo veliko povečanje stroškov, so v večini primerov opravile večja vzdrževalna dela, adaptacije in izdatke za to so uvrstile med poslovne stroške. To so TOZD: Litija, Grmada, Špecerija, Vrhnika, Rožnik, Univerzal, Sloga in Potrošnik-Izbira. Zmanjšanje stroškov pa prikazujeta TOZD Metlika in Hladilnica, ki je znižala stroške kar za 19 %.

Največ deleža za skupne službe je prispevala TOZD Grosist, ki koristi največ uslug teh služb, sledijo ji TOZD v internem obračunu, medtem ko je v TOZD s samostojnim obračunom prispevek manjši. Stroški skupnih služb so se v primerjavi z lanskim prvim polletjem zvišali, zato bo treba preveriti učinkovitost poslovanja teh služb, posebno ERC, ker stroški in osebni dohodki zanj predstavljajo približno tretjino prora-

čuna skupnih služb. Sploh pa bomo morali pospešiti reorganizacijo celotne delovne organizacije in tako rešiti tudi vprašanje dela skupnih služb.

Poprečno izplačani neto osebni dohodki so bili v prvih šestih mesecih letošnjega leta za 13 % višji od lanskih. Od tega poprečja, ki je v skladu z dvigom življenjskih stroškov, izstopajo: DSP, Skupnost TOZD Detajl in TOZD Polje, Logatec, Grmada, Emona, Hrana, Vrhnika, Grosist, Gradišče, Standard, Preskrba, Univerzal, TMI, Kavarna Evropa, Kavarna-bar Nebotičnik. Najbolj presega poprečje TOZD TMI, ki pa utemeljuje povečanje z izenačitvijo ravni osebnih dohodkov z ostalimi TOZD in težkimi delovnimi razmerami delavcev.

Potrebno bo spremljati in nadzorovati izplačila osebnih dohodkov, posebej še individualne osebne dohodke in jih primerjati z merili v samoupravnem sporazumu.

NADA RIHTAR

XIV. pomurski sejem

Zadnji teden v avgustu je bil v Gornji Radgoni že štirinajsto leto zapored kmetijsko-življski sejem. Med več kot 300 razstavljalci tudi Mercator.

Prvič smo se na Pomurskem sejmu pojavili že lani. Pravzaprav naša TOZD Sloga iz Gornje Radgone, ki se je nekaj mesecev pred tem združila z Mercatorjem. Sicer pa sami sodelujejo na tem sejmu že od vsega začetka.

Sejem v Gornji Radgoni je podoben tistim sejmom, ki jih prirejajo tudi v Kranju. Razstavljeno blago je moč tudi kupiti. To je kajpak za trgovce velikega pomena, saj skušajo v denar spraviti čimveč. Številne ugodnosti pri nakupu obiskovalce vabijo in silijo k temu, da razstavljalcem puste lepe denarce.

Tako je bilo tudi pri nas. Razstavljalci in prodajalci smo sobno in kuhinjsko pohištvo, gospodinjske aparate in akustiko, pa konfekcijo, perilo, posodo in še kup drobnjarij. In to je vlekle obiskovalce; vabili pa so tudi ugodni sejmski popusti in seveda kreditna prodaja.

Pohvaliti je treba posebej lepo pripravljeno razstavo pohištva v novi sejmski hali. Pripravili so jo delavci TOZD Sloga sami, k sodelovanju pa so povabili številne dobavitelje. Letos so uvedli tudi razveseljivo novost za kupce: potrošniške kredite so reševali na sejmu samem.

Kot na vseh podobnih prireditvah, tudi tod brez bifeja ne gre.

Obiskovalcem so ponudili dobro Mercator kavo, pa seveda razne pijače. Poskrbeli pa so tudi za prehrano. Pekli so odlične čevapčice in piščančeva bedra na poseben perutninski način.

Še nekaj gre zapisati. Prvič smo na sejmu posebej pripravili razstavo in pokazali, kaj delajo naše proizvodne organizacije združene dela. Tako je bil del razstav-

nega prostora namenjen Embi, del pa izdelkom iz obrata Zaščita, TOZD Panonija iz Ptuja.

In ob koncu še tole. Mnogi obiskovalci so se najraje ustavljali ob našem degustacijskem prostoru, kjer smo dajali za poskušnjo Mercator kavo, sadne sokove Frupi in Slovinova vina.

MILE BITENC

S Pomurskega sejma v Gornji Radgoni. V tem razstavnem prostoru je TOZD Sloga prodajala tekstil, posodo in drugo...

...v novi razstavnici hali pa je razstavljal in prodajala pohištvo, belo tehniko, pa mopede, motorje...

KUPCI O NAS — KUPCI O NAS — KUPCI O NAS —

Odpeljali smo se v Cerkno, da bi tamkajšnje kupce izprašali o založenosti in postrežbi v naših prodajalnah. Načrtovali smo obisk v tamkajšnji samopostrežbi, železnini in trgovini s tekstilom. Akcijo smo dokončali le v samopostrežbi, medtem ko smo nabrali v drugih dveh prodajalnah premalo mnenj in na pot bi morali še enkrat. Vmes pa je zbolela naša sodelavka, zato objavljamo le rezultate, ki smo jih dobili v samopostrežbi, ki je edina prodajalna z živili v Cerknem, ki oskrbuje približno 2000 občanov.

Zota Kavčič: pohvaliti moram izbiro kakovostnega sadja in zelenjave

SAMOPOSTREŽBA CERKNO

NEŽA KOSMAČ, 53 LET, DELAVKA: V Labinjah, 3,5 km od tod, nimamo trgovine zato kupujem tukaj. Izbira je velika, prodajalke pa zelo ustrezljive in poštene. Kruha, sadja in zelenjave ne kupujem, ker ga imam doma. Z vsemi stvarmi se oskrbujem v

Vida Čadež: meso dobimo v glavnem le goveje, če smo hitri v času, ko ga pripeljejo, pa tudi teletino

Cerknem, le po čevlje moram v Idrijo.

ZOTA KAVČIČ, 50 LET, GO-SPODINJA: Trgovina nam nudi veliko. Mese ne kupujem tukaj,

ker ni izbire, po kruh in mleko pa grem raje v pekarno, tamle čez. Tako sem se navadila. Pohvaliti pa moram izbiro kakovostnega sadja in zelenjave.

KATARINA KAFROL, 46 LET, ADMINISTRATORKA: Danes sem nakupila mesa za cel teden. Dobila sem dobro in sveže meso. Treba je pač priti takrat, ko ga pripeljejo. Enako je tudi s sadjem in zelenjavo v zimskem času, ki ga imajo vendar ga hitro prodajo. Pripomb na izbiro in prodajalke nimam, le eno željo imam; opažam, da je na policah premalo vrst kave. Še pohvala: novi izdelki so hitro tudi pri nas.

VIDA ČADEŽ, 30 LET, UČITELJICA: Tu redno kupujem. Z izbiro pa je takole: meso dobimo v glavnem le goveje, če smo hitri v času, ko ga pripeljejo, pa tudi teletino. Mesar je zelo ustrežljiv. Sadja in zelenjave je včasih dovolj, spet drugič ga ni, kvaliteta pa je dobra ali pa slaba. Vsekakor pa se je stanje popravilo in smo veliko bolj zadovoljni kot pred meseci. Kruha in mleka je zadošči, le včasih proti večeru ju zmanjka.

Novih živilskih izdelkov ne odklanjajo, vendar jih najdemo tu bolj pozno. Delavke so poštene in ustrežljive.

Trgovina postaja premajhna, predvsem me moti prazna embalaža, ki je naložena med prodajnimi policami. Pa še nekaj sem opazila: cene v Mercatorju so višje od cen drugih trgovskih podjetij. Primerjala sem jih s cenami v prodajalni Loka v Sovodnjah.

Tu pogrešamo prodajalno s pohištvom in pa s čevlji. Ta problem bo kmalu rešen, ko bo trgovsko podjetje Nama iz Ljubljane odprlo novo blagovnico v Cerknem.

VID PREZELJ, 35 LET, DELAVEC: Sem redni kupec v tej samopostrežbi, semkaj pa prihajam iz 5 km oddaljene Poče. Mese tu ne kupujem, ker hodim k drugemu mesarju, sadje in zelenjavo pa zmeraj in sem s kvaliteto zadovoljen. Posebno všeč mi je to, da nikoli ni gneče in hitro nakupim.

MARTA MLAKAR, DELAVKA, 25 LET: Tukaj pogrešam le svinsko meso, ki ga mesar sploh ne dobi. Drugače je izbira vseh živil odlična in blago je vedno sveže. Prodajalna je čista, trgovske delavke pa prijazne.

Vid Prezelj: sem redni kupec v tej samopostrežni trgovini

JANEZ VOJSKA, MESAR: Tukaj sem že pet let. S strankami se razumem, pa tudi ne. Veste, ko nimam mesa se jezijo name, češ, da se ne pobrigam zanj. Dobavljata nam ga TOZD TMI in Kmetijska zadruga Idrija. Oba partnerja dobavljata redno, samo izbire ni. Smo pač bolj zadnji in dobimo kar ostane! Potrudim se, da ustrežem vsaj stalnim strankam. Z mesnimi izdelki ni težav, kupci so z njimi zadovoljni in jih pohvalijo.

N.L., 29 LET: Vse je odlično, le ne vem zakaj kvarijo izgled lokala s prazno embalažo in zaboji, ki so nametani povsod.

LIKAR VIKTORIJA, 33 LET, POMOČNICA POSLOVODKINJE nam je povedala, da so odgovori kupcev realni. S sadjem in zelenjavo v zadnjem času nimajo težav. Dobavlja jim ga Sadje-zelenjava iz Ljubljane, izbiro pa dopolnijo iz asortimana skladišča TOZD v Idriji, ki se oskrbuje v Kopru in Novi Gorici.

Glede prazne embalaže, ki se »valja« po trgovini pa je tudi res, vendar je vzrok v premajhnem skladišču. Predvsem so zaboji na očeh, kadar je v prodajalni gneča.

Prodajajo osem vrst kav štirih proizvajalcev in menijo, da je

Likar Viktorija pomočnica poslovodkinje iz samopostrežne v Cerknem

Janez Vojska: dobava je redna, samo izbire ni

S sadjem in zelenjavo v Cerknem v zadnjem času nimajo težav. Police so dobro založene, kupci pa so z izbiro zadovoljni.

izbire dovolj. Prednjači kava Mercator, ki je največ prodajo.

Mesečno ustvarijo 1.200.000,00 din prometa. V prodajalni je 13 redno zaposlenih in dve učenki. Oskrbujejo Cerkljane in vaščane nekaj okoliških vasi. Kupna moč je precejšnja, saj je v kraju nekaj industrije, prednjači tovarna Eta. V kolektivu se lepo razumejo in so z delom zadovoljne, prav tako z nagrajevanjem v zadnjem času,

ko so nagrajene po opravljenem prometu.

Razširitve lokala ne načrtujejo, čeravno postaja premajhen. V Cerkno namreč prihaja konkurenca. Trgovsko podjetje Nama iz Ljubljane bo za Dan republike odprlo novo blagovnico. Dekleta v samopostrežbi se bodo morala torej v prihodnje še bolj potruditi, da bodo kupci zadovoljni.

NADA RIHTAR

Za boljšo preskrbo s kruhom

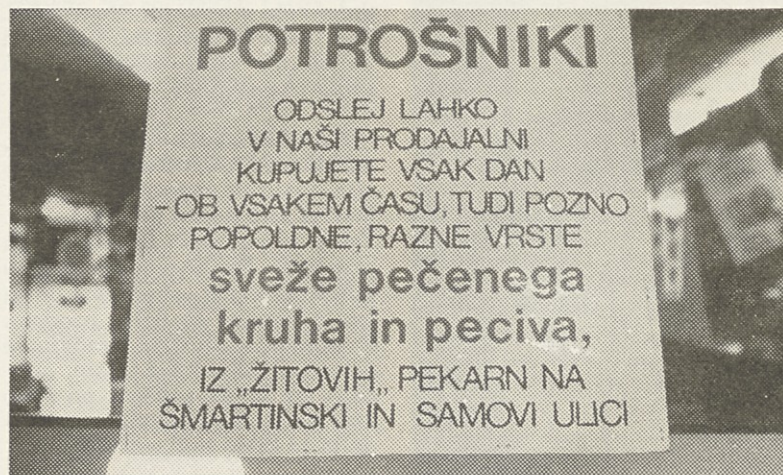
Da je Ljubljana slabo preskrbljena s kruhom, da ga tudi v naših prodajalnah ni moč dobiti ob vsakem času in razne druge pripombe, take očitke smo nemalo krat lahko prebirali v dnevnem časopisju. Pa tudi izbira kruha je bila slaba, saj je bilo marsikje prav pomanjkanje specialnih vrst kruha.

Da pa bi takšno stanje izboljšali, smo se z Žitom, TOZD Pekarne Ljubljana, dogovorili naslednje:

skupaj smo izbrali deset prodajalnih v Ljubljani in zagotovili, da bo v njih vsak dan na voljo več vrst sveže pečenega kruha in peciva. In to ob vsakem času, celo pozno popoldne.

Preskrba s kruhom se je zelo izboljšala in potrošniki so zadovoljni. Celotni večer, ko se poslovni čas trgovin nagiba h koncu, je še moč dobiti svež kruh.

MILE BITENC

DOPIŠNIKI POROČAJO

ALOJZ VAVTAR — TOZD Ribnica

RIBNIŠKI SEJEM

V nedeljo, 12. septembra, je bilo v Ribnici zelo živahno. Ne samo organizatorji, tudi več kot tisoč obiskovalcev je bilo zadovoljnih ob ogledu prvega ribniškega sejma suhe robe in lončarskih izdelkov. Nihče ni tistega dne odhajal iz našega kraja praznih rok. Številne stojnice, kjer si našel vse, od ribniškega zobobredca do najnovejšega pralnega stroja, so dajale svojevrsten pečat prvemu ribniškemu sejmu.

Posebna zanimivost je bil prikaz izdelovanja suhe robe in razstava gob. Prireditelj je popestrila folklorna skupina Tine Rožanc iz Ljubljane.

Tudi naša TOZD je sodelovala na prireditvi. Delavci prodajalne Železnina so prodajali na eni izmed stojnic tehnično blago z 10% popustom. Kupcev je bilo precej, blagajna pa se je tudi lepo napolnila.

JANEZ REMŠKAR — TOZD Grosist

MLADI NAJ BODO DELAVNI, ENOTNI IN NAPREDNI

Pred nedavnim je bila redna letna konferenca OO ZSM Mercator TOZD Grosist. Za naše delo v preteklem obdobju lahko trdimo, da ni potekalo tako kot bi moralo,

Tehnično blago so delavci prodajalne Železnina prodajali z 10 % popustom

predvsem je manjkalo volje do dela. Kritične razprave, ki so na konferenci sledile po vsaki točki, bodo na mlade verjetno pozitivno vplivale.

Mladi smo nekoliko preveč vihravi, prehitri v odločanju in prepočasni pri uresničevanju svojih nalog. Postavimo si načrte-ideje, vendar potem ne izpeljemo planov do konca. Čeprav naj bi bila OO ZSM organizacija, ki združuje mlade ljudi, jih kali in omogoča delovanje na vseh zanimivih področjih, ki so mladim ljudem pri srcu, pa vendar pogosto ni tako. Mladi smo še vedno preveč razcepljeni. Pozabljamo kaj nam mladinska organizacija nudi, pozabljamo pa tudi, kaj za nas mladinska organizacija pomeni. Mislim, da je idejnopolitično delo tisto, kar naj bi bilo vodilna točka in naloga vseh vodij OO ZSM. Za vsakega mladega človeka, ki živi v samoupravni in nevrščeni Jugoslaviji, je pomembno, da tem idejam ostane zvest. Velika priložnost se mu za to nudi v delu OO ZSM.

V našem kolektivu se mladi težje vključujejo v delo mladinske organizacije. V naši sredini je okoli 40% mladih. Res je, da vsi ne morejo sodelovati, ker imajo nekateri že družine, nekaj pa jih je takšnih, ki životarijo po svoje brez cilja.

V prihodnjem letu bomo delali v treh skupinah. Vsaka od njih bo pripravila tisto, za kar je zmožna. Športna komisija bo skrbela za športne prireditve med našimi

DOPISNIKI POROČAJO

TOZD, kulturna bo zadolžena za izobraževanje mladega človeka, za pripravo proslav ob državnih in drugih praznikih. Najpomembnejšo vlogo pa bo imela vsekakor komisija za idejnopolično delo. Povezava med mladimi in komunisti je nujna. Zato bi bilo prav, da je sekretar partijske organizacije idejni vodja in mentor mladih. Dajal naj bi spodbude za nadaljnje delo mladih in jih idejno usmerjal, najboljše pa predlagal za sprejem v vrste ZK. Prav v teh dneh prič-

Avtobus nas je ob pol šestih zjutraj odpeljal iz Idrije prek Spodnje Idrije in Cerknega. Kjer so se nam pridružili tudi ostali sodelavci naše TOZD. Pot smo nadaljevali ob dolini Idrije in Soče do Lepene. V bližini koč »Klementa Juga« smo si pripravili prostor za piknik, skupina udeležencev pa se je odpravila po lepi planinski poti do Krnskega jezera; del njih pa še naprej na Krn. Ta vrh je namreč med planinci zelo priljubljen, ker nudi lep razgled po dolini Soče in vr-

Zaslужen počitek navdušenih planincev iz TOZD Idrije ob Krnskem jezeru

kujemo sprejem mladih v OO ZK. OO ZSM bo mladim komunistom tokrat podarila knjižna darila. V drugi polovici oktobra bomo organizirali idejnopolično izobraževanje mladih v obliki seminarja. Želimo, da se ga bi udeležilo čimveč mladih iz naše TOZD, obenem pa vabimo na seminar še mlade iz drugih TOZD.

Mladina se mora povezati tudi z OO sindikata. Ko mladi izdelajo svoj program, naj ga predložijo tudi sindikatu, ki bo iz programa izbral res bistvene stvari, ki so mladim potrebne. Tako bo zagotovljena stalna povezanost med sindikatom in mladino, kajti tudi mi smo del delavskega razreda.

Mladi TOZD Grosist se zahvaljujemo vsem, ki so nam v preteklem obdobju stali ob strani, predvsem družbenopolitičnim organizacijam. Z optimizmom gledamo v bodočnost z željo, da bomo bolj prizadrevni in aktivni.

FRANCI PAGON — TOZD Idrija

IZLET S PIKNIKOM V LEPENI

V nedeljo, 12. septembra, je sindikalna organizacija Mercator TOZD Idrija z aktivom mladine in odborom za šport in rekreacijo priredila izlet s piknikom v Lepeni blizu Trente.

hovich Julijcev. Prav tako je lepo tudi ob jezeru, obdanem z gorami in gorskimi pašniki.

Po kratkem počitku ob jezeru smo se vrnili po isti poti nazaj v Lepeno, kjer smo se pridružili veselo razpoloženi skupini naših sodelavcev. Nadaljevali smo z družabnim popoldnevom vse do večera, ko smo se odpravili domov. Razpoloženje v avtobusu je bilo veselo vse do Idrije.

Tega izleta se vsi udeleženci radi spominjamo in v bodoče vabimo še ostale člane kolektiva, da se nam pridružijo.

VINKO PEČAR — TOZD Vrhnik

MNENJE O RUBRIKI DOPISNIKI POROČAJO

S to rubriko je vsem dopisnikom dana možnost, da vsaj enkrat mesečno napišejo nekaj vrstic iz življenja TOZD. Na tak način bomo lahko resnično spoznali delo in seveda tudi težave, ki se pojavljajo, kajti informativna služba, žal, ni uspela ob vsaki priložnosti obiskati posamezne TOZD, pa najsi bo to ob otvoritvi nove prodajalne, slavnostne seje in podobnih priložnostih. Z dopisovanjem v to rubriko pa bomo s

pomočjo dopisnikov lažje obveščeni o vsem, kar se po TOZD novega dogaja.

NOVI POSLOVNI PROSTORI

Kot marsikatera TOZD ima tudi naša težave zaradi premajhnih poslovnih prostorov. V letu 1976-77 nameravamo na Vrhniku adaptirati trgovino z gradbenim materialom, ki sedaj posluje v neprimernih prostorih. Novi prostori pa bi omogočili dovolj velik asortima, kajti povpraševanje po tovrstnem blagu je vedno večje. Prenovljena trgovina bi skupaj s trgovino s pohištvom letno predvidoma realizirala 130.000,00 din.

Obenem pa nameravamo v prihodnjem letu začeti z gradnjo blagovne hiše. V njej bi uredili moderno samopostrežno trgovino z bifejem, delikateso in s specializiranim oddelkom z železnino. Vsi ti oddelki namreč sedaj poslujejo v nemogočih pogojih. Naši vodstveni, vodilni in politični organi si prizadevajo rešiti problem preskrbe na Vrhniku. Z zgraditvijo nove blagovne hiše bi bil vsaj za nekaj let rešen problem preskrbe na Vrhniku, kar pa bo seveda v prid realizacije in v zadovoljstvo TOZD Vrhnika in celotne delovne organizacije.

IZLET V SAN MARINO

Kakor vsako leto je tudi letos naša OOS organizirala izlet, in sicer v San Marino. Izlet je trajal dva dni in se ga je udeležila približno polovica kolektiva.

Kljub temu, da je bila vožnja dolga, je bila udobna in tudi vzdušje v avtobusu je bilo dokaj veselo. Na poti smo si ogledali več znanih krajev, njihovih kulturnih znamenitosti in trgovskih centrov.

Ta izlet bo prav gotovo marsikomu izmed nas ostal v prijetnem spominu.

Med drugim je tudi fotograf Tone poskrbel, da člani kolektiva TOZD Vrhnika, izleta v San Marino ne bodo tako kmalu pozabili.

TOZD Ribnica

IZLET PO POTEH AVNOJ

V zadnjih dneh septembra se je kolektiv TOZD Ribnica odpravil na že dolgo pričakovani izlet po poteh AVNOJ. O izletu so nam iz TOZD Ribnica poslali naslednji prispevek:

Prejšnja leta smo večinoma potovali po inozemstvu, letos pa smo se prepričali, da je tudi v naši domovini dovolj naravnih, turističnih in zgodovinskih zanimivosti, ki si jih je vredno ogledati.

Pot nas je vodila od Ribnice, preko Škofljice, mimo Brežic in Jasenovca, kjer je bila naša prva postaja. Tu smo si ogledali zloglasno taborišče, kjer je pod ustaškim nasiljem našlo smrt mnogo rodoljubov v času NOB in od koder so le redki preživeli našli pot v osvobodeno domovino. Ogledali smo si muzej, ki hrani originalno orodje, s katerim so mučili taboriščnike tako hudo, da so videli odrešitev trpljenja samo še v smrti. Ob obiskih muzeja si obiskovalci lahko ogledajo dokumentarne filme, ki prikazujejo ta nečloveška mučenja, ki si jih v današnjem času sploh ne moremo predstavljati. Mučni so taki ogledi, vendar znamo po njih bolje ceniti pridobitve v osvobodjeni domovini, mlajša generacija pa spoznava ceno in žrtve osvoboditve. Iz muzeja smo odšli na poljano za mestecem Jasenovcem, kjer so bile med NOB taboriščne barake. Na tem mestu je postavljen veličasten, 27 metrov visok spomenik v obliki cveta, simbol življenja in mladosti. Čudovito je urejena okolica spomenika, okoli katerega se vedno zbirajo množice obiskovalcev-izletnikov, ki želijo počastiti spomin umrlih v tem taborišču.

Pretreseni nad strahotami, ki smo jih videli v taborišču, smo nadaljevali pot čez mesto Prijedor in nato pri zaselku Kozarac

skrenili z glavne ceste po precej strmi in ovinkasti, sicer pa lepo vzdrževani cesti na Kozaro planino, kjer nas je na Mrakovici presenetil moderen hotel z lepo urejeno okolico. Zaradi številnih obiskovalcev se je kosilo v hotelu zakasnilo. Medtem smo si vrhu hriba ogledali veličasten, 45 metrov visok spomenik padlim žrtvam na Kozari, ki ima prav tako obliko cveta. Do spomenika vodijo ogromne, arhitektonsko lepo oblikovane stopnice v obliki polkroga, kar daje spomeniku še veličastnejši videz. V ozadju spomenika so zgrajeni prehodi do manjše dvorane, ki daje videz grobnice. Stene dvorane so obložene z marmornimi ploščami, v katere so vklesana imena padlih na Kozari. V tej dvorani se zadržujejo skupine obiskovalcev, ki jih vodiči seznanjajo z legendarnimi boji in žrtvami na kozari.

Prežeti z lepotami in zanimivostmi smo v avtobusu v mislih občudovali bosanski narod, ki tako lepo skrbi, da se ob današnjem standardu ne bi prehitro pozabile žrtve revolucije.

Tovarišica Alenka Vrtovec, strokovni vodja izleta, nas je iz naših misli zbudila in nam povedala skorajšnji prihod v Banjaluko. Tako je naša razmišljanja o preteklosti preusmerila na nova doživetja, ki so nas čakala v Banjaluki, kjer smo prenočili. Po večerji smo si ogledali pestro življenje na ulicah, njihov tako imenovani korzo. Našo radovednost so vzbujale številne džamije, ki jih je v Banjaluki 14. Radi bi si ogledali njihovo notranjost, a nam je bilo to žal zaradi njihovega praznika, imenovanega »bajram«, to onemogočeno. Njihove običaje pa nam je opisal neki meščan, ki je skušal potešiti našo radovednost.

Naslednji dan smo nadaljevali pot proti mestu Jajce. Pred dvorano, v kateri je med NOB bilo drugo zasedanje AVNOJ, danes pa je v njej lepo urejen muzej, nas je že pričakoval vodič, ki nas je popeljal po mestu in nam razkazal pomembnejše znamenitosti. Videli smo, da ima mesto, ki leži na pobočju hribčka, resnično obliko jajca. Mesto je iz vseh strani močno utrjeno z zidom.

Po ogledu mesta in po kosilu nas je pot vodila mimo Bosanskega Petrovca proti Drvarju. Pred mestom smo najprej obiskali muzej in narodni park, v katerem je Titova pečina. Pečina je resnično precej visoko, do nje pelje še danes zelo ozka in strma stezica. Videli smo, kako in kje se je med desantom tovariš Tito rešil, četudi je bil že ranjen.

Pred odhodom smo obiskali še muzej, ki hrani med drugim tudi precej gradiva iz NOB Slovenije; slovenske odloke, obveznice za vpis narodnega posojila, seznam poslancev Slovenije na II. zasedanju AVNOJ itd.

Domov smo se vračali mimo Bosanskega Petrovca proti Bihaću, kjer nas je že ujela noč.

Naslednji dan smo imeli na programu ogled muzeja revolucije, ki ima poseben oddelek za posamezne republike. Bili smo prijetno presenečeni, ko smo med drugim zasledili mimohod partizanov leta 1943 skozi Ribnico, na katerem je vidna stavba, v kateri imamo sedaj prenovljen lokal današnje Manufakture. Po obisku muzeja smo si ogledali še razne zgodovinske znamenitosti in mesto, nato pa smo se odpeljali proti Plitvicam. Po strmih in vijugastih a lepo urejenih stazicah smo prišli do slapov in jezer. Nekaj jezer smo obšli, zaradi pomanjkanja časa pa si žal, vseh niti nismo mogli ogledati.

Vračali smo se preko Karlovca, Novega mesta in Kočevja v Ribnico, polni zadovoljnih občutkov, da je organizacija izleta uspeša.

Domov smo prispeli srečno, z željami, da se še udeležimo takih izletov po naši prelepi domovini.

JOŽE REPŠE — TOZD Standard

POMOČ POSOČJU

Na zasedanju delavskega sveta, ki je bilo dne 27. 9. 1976, smo med drugim govorili tudi o sedanjih razmerah v Posočju. Enoglasno smo sprejeli odločitev, da namenimo za odpravo posledic potresa enodnevni zaslužek vseh zaposlenih. Ta sklep smo že realizirali, nakazani znesek 20.000,00 din pa bo prizadetim v Posočju prav gotovo dobrodošel.

KADROVSKE SPREMEMBE

Na zasedanju delavskega sveta dne 27. 9. 1976 je bila izbrana na vodilno delovno mesto vodje finančno-računskega sektorja tovarišica Marija Vesel. Z izbiro tovariša Cirila Jarnoviča za individualnega poslovnega organa TOZD Standard je namreč ostalo izpraznjeno delovno mesto vodje finančno-računskega sektorja.

Tovarišica Marija Vesel je član našega delovnega kolektiva že od leta 1960. Po kratki prekinitvi se je tovarišica Veselova ponovno vrnila v našo delovno sredino. Do sedaj je opravljala delo na zahtevnem delovnem mestu v računovodstvu kot samostojni finančni knjigovodja. Vsa leta je aktivno sodelovala v samoupravnih organih ter družbenopolitičnih organizacijah v TOZD in na ravni podjetja Mercator. V svoji delovni sredini deluje umirjeno ter odločno, z veliko mero preudarnosti, kar je prav gotovo sad dolgoletnih delovnih izkušenj.

Vsi v TOZD Standard ji želimo na novem in zahtevnem delovnem mestu dobro počutje in čimveč delovnih uspehov.

Orient kava: Srebna medalja za kakovost

To visoko priznanje za kakovost kave je prejela naša TOZD Emba na jesenskem zagrebškem velesejmu — Prav dobra ocena tudi ob Dnevu kave

Čeprav je v zadnjem času na tržišču pomanjkanje kakovostnih surovih kav, so naši predelovalci kav kljub vsemu uspeli zadovoljiti okusu in zahtevam potrošnikov. Tako so povedali na skromni svečanosti ob podelitvi priznanj za najboljše kavine mešanice.

Prehrambeni institut iz Zagreba je imel pred tem veliko dela. Opraviti je bilo treba veliko in zahtevno nalogo; objektivno oceniti prijavljene vzorce kave in med njimi za priznanja izbrati tiste, ki jih zares zaslužijo.

Najposebej poudarim, da so bili kriteriji za ocenjevanje kakovosti kave res zelo strogi. Izdelki morajo biti proizvedeni v skladu s pravilnikom o kakovosti proizvodov na industrijski način. V času jemanja vzorcev so le-ti morali biti na razpolago v sami proizvodnji ali pa v skladišču gotovih izdelkov. Le v izjemnih primerih se vzorci smejo vzeti iz trgovine.

Ocenjevanje kakovosti kave je bilo laboratorijsko in organoleptično, k temu pa so dodali tudi oceno ličnosti in svojstev embalaže.

Naša TOZD Emba je za ocenjevanje prijavila 100-gramsko praženo orient kavo. Torej le en vzorec, za katerega pa je po oceni strokovnjakov prejela SREBRNO MEDALJO za kakovost.

V okviru dneva kave so naslednji dan na brezplačni degustaciji kakovost kave ocenjevali tudi obiskovalci. Tudi tokrat je Embina mešanica pravih kav dobila lepo oceno.

MILE BITENC

Seznamimo potrošnika z novostmi

Da so degustacije za potrošnika vedno dobrodošle in zanimive, lahko trdimo že po naših skromnih začetkih. Od ideje, pa do njene uresničitve je bil le dober korak, ki pa je obenem zahteval tudi veliko priprav.

Prav povsem neizkušeni smo se začeli pogovarjati z Delamarisom, da v Mercatorjevih prodajalnah predstavimo nekatere novosti iz njihove proizvodnje. K sodelovanju smo povabili še Žito in Slovin.

Začeli smo v Ljubljani, v prodajalni TOZD Hrana na Puharjevi ulici. Obvestilo v časopisu, ki je dan poprej vabilo na poskušnjo nekaterih novosti, pa velike reklamne table pred prodajalno, so privabile veliko število obiskovalcev.

Ponudili smo jim tri izdelke Delamarisa: Mercator sardino, Pikant sardino in Prebranac. To so izdelki, ki so na tržišče prišli šele v zadnjem času in so bili prenekaterim kupcem še nepoznani. Z veseljem so jih poskušali pa tudi ocenjevali. Ogrevali so se predvsem za res odlični prebranac, pa tudi pikant sardina, z dodatkom feferona je bila mnogim všeč.

Brez kruha takšna jed kajpak ne gre. Zato je Žito primaknilo nekaj štruc specialnih kruhov. In ker ob ribi tekne tudi kozarček

vina, smo potrošnike ob tej priložnosti seznanili s Slovinovo novostjo: ponudili smo jim rdeče vino Vranac.

Pred mizo, koder smo ponujali novosti, je bilo dopoldne in popoldne živahno. Menda ga ni bilo kupca, ki ne bi poskušanih novosti tudi kupil za domov. Seveda je vse to že na voljo v naših prodajalnah.

Ob degustaciji smo pripravili tudi posebne anketne liste in potrošnike povprašali, kaj menijo o novih proizvodih, kako ocenjujejo njihovo kakovost in drugo. Takšni odgovori bodo strokovnjakom v Delamarisu in Slovinu prav gotovo v veliko pomoč pri nadaljnji pripravi novosti.

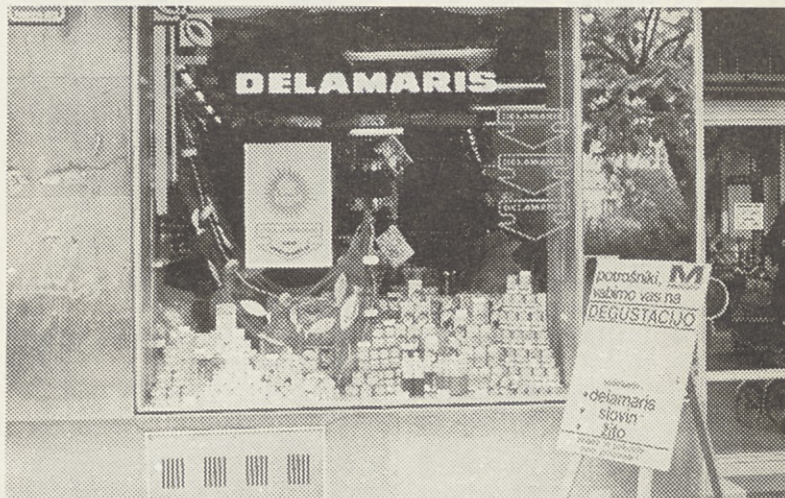
Nekaj dni kasneje smo degustacijo ponovili v samopostrežni prodajalni blagovnice v Trzinu, kasneje pa bomo obiskali tudi druga prodajna mesta v Ljubljani in drugje.

Že zdaj pa lahko z zagotovstjodtrdimo naslednje: takšna oblika predstavitve novih izdelkov je potreba današnjega časa. To so najbolje ocenili številni potrošniki in obenem izrazili željo, da v prihodnje predstavljamo na podoben način tudi druge novosti. Lepo oceno tem degustacijam so dali tudi predstavniki sodelujočih proizvajalcev.

MILE BITENC

Zanimanja za novosti je bilo veliko, kar priča tudi tale fotografija

V prodajalni v Puharjevi ulici v Ljubljani smo pripravili celo »Delamarisovo« izložbo. Na dan degustacije pa smo takole obvestili potrošnike o poskušnji.

Novi poslovni prostori v TOZD Hladilnica

Zgradbo TOZD Hladilnica na Mesarski 6 so pred nedavnim dvignili za eno nadstropje. S tem so pridobili 345 kv. m nove površine, in sicer 7 pisarniških prostorov in sejno dvorano za približno 60 ljudi, ki jo bomo lahko uporabljali vsi v Mercatorju za razne sestanke. Nadzidava z opremo je veljala okoli 2.200,00 dinarjev.

S to investicijo so v TOZD Hladilnica uresničili del sprejetega programa za leto 1976 oziroma programa, ki je bil načrtovan ob reelekciji. Drugi del se bo izpolnil, ko bodo uvozili stroj za pakiranje, s pomočjo katerega bodo povečali dohodek TOZD in rešili

problem dela delavcev, ki imajo prepovedano gibanje na temperaturi — 20 stopinj Celzija. Tako bodo uvedli način kontinuiranega dela.

NADA RIHTAR

V prijetnem okolju se jezik razveže in kava MERCATOR vsem se prileže.

Takle je pogled na zgradbo TOZD Hladilnica na Mesarski 6, ki so jo pred kratkim dvignili za eno nadstropje

Našli so delo pri nas

Med nami so tudi številni delavci, ki so prišli iz sosednjih republik. Semkaj jih je privedla nujnost po zaposlitvi, ki je v domačem kraju niso mogli dobiti, ali pa jih je življenje pripeljalo kako drugače v Slovenijo. V večini so se znašli v novi sredini, postali njen sestavni del in skupaj s svojimi sodelavci ustvarjajo za boljši jutri celotne naše družbe.

Tri med njimi sem poiskala v TOZD Hladilnica. To so pridni delavci in dobri tovariši. Vsi trije so doma iz Bosne.

JUSO DIZDAREVIĆ je prišel v Slovenijo že leta 1948. Kot mladinec je po vojni sodeloval na mladinskih delovnih akcijah in ravno pri delu v brigadi na progi Šamac—Sarajevo se je odločil, da pojde s slovenskimi prijatelji k nam.

V TOZD Hladilnica je že trinajsto leto. Kljub težkemu delu mu nikoli ne zmanjka poguma, da ne bi še naprej vztrajal v tem kolektivu. Sploh pa se ni pritoževal čez svoje delovne razmere pa čeravno je včasih temperaturna razlika kar 70 stopinj Celzija. Povedal je:

»Pri tem delu se moraš paziti in se zaščititi s primerno toplo obleko. Sedaj je za to poskrbljeno, včasih pa zaščitne obleke niso bile ravno najboljše. Občutna razlika je tudi pri samem fizičnem delu, ki je danes manj naporno, ker si pomagamo z viličarji, ipd. Skrb je tudi na področju zdravstvenega varstva, saj nam je vsako leto odobreno preventivno zdravljenje. Jaz tega ne koristim, ker grem raje domov. Zaenkrat sem zdrav, saj v 13-letih še nikoli nisem bil v bolnišnici.«

Tovariš Juso ima doma, v okolici Cazina, družino. Tam si je postavil hišo, ki jo je zgradil tudi s pomočjo stanovanjskega posojila TOZD. Domov hodi vsak mesec, tudi po nekajkrat.

Stanuje v bližini službe, v sobah, ki jih je za svoje delavce uredila TOZD Hladilnica. Zanj odšteva minimalno najemnino.

Hrani se v gostinskih lokalih. Prosti čas preživlja ob branju, družbi prijateljev in počitku, kajti če hoče uspešno delati na svojem delovnem mestu, mora biti spočit.

Zaupal mi je tudi, da namerava ostati v TOZD vse do pokojnine, ker se tu počuti zelo dobro, s predpostavljanimi in drugimi sodelavci pa se lepo razume.

Pomenek je nanesel še na to in ono in povedal je tudi, da je član delavske kontrole, da trenutno ugotavljajo uspešnost gospodarjenja. Spomnil se je tudi na vpis posojila za ceste in povedal, da je sam vpisal kar dva zneska, enega za slovenske ceste in drugega za bosanske. Čudil se je tistim iz kolektiva, ki so posojilo odklonili.

»Človek ne sme videti le sebe in svoje osebne koristi, temveč blaginjo celotne družbe,« je najin razgovor končal tovariš Dizdarević.

OSTOJA TRKULJA je svojo pripoved pričel takole:

»Bilo mi je šestnajst let, ko sem se iz domače vasi, ki je v okolici Banja Luke, odpravil v svet. Pot me je vodila naravnost v Ljubljano. To je bilo pred trinajstimi leti. V žepu sem imel enajst tisoč dinarjev. Z železniške postaje sem jo na slepo ubral proti Poljanski cesti. Nekje sem uzrl napis pod-

jetja Sadje-zelenjava in sem šel kar tjakaj vprašat za zaposlitev. Že kar naslednji dan, ko sem opravil zdravniške preglede, sem dobil delo.«

V TOZD Hladilnica je od leta 1964. V tem času se je izkazal za pridnega delavca, zato ga imajo v kolektivu radi. Kako pa se sam počuti med sodelavci je Ostoja povedal:

»Ljudje so dobri, prijazni in vedno pripravljeni pomagati. Z delom sem zadovoljen, le nagrajevanje še ni urejeno, tu mislim na stimulativni del. Priložnost imam, da se uveljavim tudi v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Bil sem že v delavskem svetu TOZD, sedaj pa sem aktiven v mladinski organizaciji.« Ob tem naj zapišemo, da je zelo prizadeven pri zbiranju papirja, pri krvodajalskih akcijah in na športnem področju.

»Končal sem le šest razredov osnovne šole. Premišljujem o tem, da bi dokončal osemletko in napravil še kaj, saj sem bil že skromnega uspeha, kot je izpit za voznika viličarja, ki mi ga je omogočila TOZD, zelo, zelo vesel. K temu me spodbujajo tudi v TOZD, samo kot prvo nalogo sem si zadal urediti stanovanjsko vprašanje, potem pa bo na vrsti šola.«

Stanuje v hiši, ki jo je za svoje delavce uredila TOZD. Ker pa si želi ustvariti družino, premišljuje o stanovanju. O namenskem varčevanju ga je že poučil direktor in fant bo resno zagrabil vse možnosti, da si pridobi svoj novi dom v Sloveniji, kjer se počuti kot pravi domačin.

Domov v Bosno, hodi le vsako drugo leto. Tam ima starše in pet

bratov in sestra. Tudi Ostoja je vpisal poleg posojila za slovenske ceste še posojilo za ceste v Bosni in Hercegovini.

Letos bo Ostoja praznoval desetletnico dela v TOZD, zato mu za jubilej iskreno čestitamo.

BRANE PIJETLOVIĆ — V Sloveniji je šele pet let. Prišel je iz Doboja. Sprva se je zaposlil na železnici potem pa ga je prijatelj navdušil za delo v TOZD Hladilnica. Star je 29 let, doma ima ženo in otoka.

O svojih vtisih pri nas pa je povedal naslednje:

»V začetku je bilo težko, predvsem zaradi jezika. Ničesar nisem razumel. Težav je sedaj konec, saj dobro razumem slovensko, medtem ko govorim še vedno slabo.

V tem kolektivu se lepo počutim. Delamo resda na hladnem, vendar imamo tople obleke, vsako leto pa gremo tudi na zdravljenje. Letos sem bil 15 dni v Čateških toplicah. Udeležujem se tudi pri delu v mladinski organizaciji in v sindikatu. Svoj prosti čas preživljam ob šahu in drugem športu.«

Tako kot ostali samski delavci tudi on stanuje v hiši na Poljanski 42. Stanovanje je slabo, vendar poceni, je zaupal. V domačem kraju si gradi hišo. V zadnjem času veliko misli o tem, da bi prišla v Slovenijo tudi žena in otrok in bi si tukaj ustvarili svoje novo ognjišče.

Poleg teh želja ima še eno. Rad bi opravil izpit za voznika viličarja, kar mu bo TOZD prav gotovo omogočila.

NADA RIHTAR

Juso Dizdarević

Ostoja Trkulja

Brane Pijetlović

Mercatorjev mozaik ■ Mercatorjev mozaik ■ Mercatorjev mozaik

SAMOPOSTREŽBA V ZADOBROVI

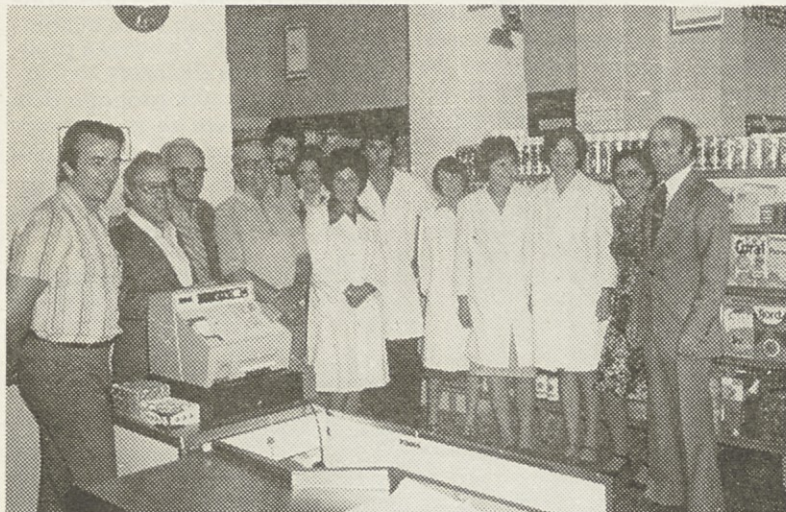
V prejšnji številki smo zapisali o samopostrežni prodajalni v Zadobrovi, iz tehničnih razlogov pa so izostale fotografije. Tako danes objavljamo krajšo fotoreportažo o preurejeni prodajalni TOZD Grmada.

Iz majhne klasične trgovine je v kratkem času nastala večja in in modernopremljena samopostrežnica. Ob otvoritvi se je nabralo toliko kupcev, da je pred blagajno nastala dolga vrsta.

Tole je nova pridobitev: delikatesni oddelek in prostor za prodajo kruha.

Zadovoljni so kupci, nasmejanih obrazov pa so tudi predstavniki Krajevne skupnosti in delavci Grmade.

MILE BITENC

TOZD ŠPECERIJA IMA V LJUBLJANI lastno prodajalno vin. Razen odprtih istrskih vin postrežejo z najrazličnejšimi vini

v steklenicah, na izbiro pa imajo tudi najrazličnejše alkoholne pijače, pivo, mineralne vode in sadne sokove.

Stanovanja na Viški 29 v Ljubljani, ki jih je TOZD Grosist obnovila za samske delavce, bodo vseljiva že v tem mesecu. V sobah bodo po tri ležišča, zanje pa bodo delavci odšteli minimalno najemnino.

Ko je pred kratkim na Kavarni Evropa v Ljubljani zasvetil svetlobni znak »M«, se je marsikdo od obiskovalcev vprašal, zakaj. Le malokdo je namreč vedel, da je Evropa že od leta 1969 TOZD v sestavu podjetja Mercator.

Mercatorjev mozaik – Mercatorjev mozaik – Mercatorjev mozaik

DA BI V LOGATCU IZBOLJŠALI preskrbo z mesom in mesnimi izdelki, so delavci TOZD Logatec pred kratkim odprli novo mesnico. Ta je poleg samopostrežbe, razen svežega mesa pa ponudi tudi mesne izdelke in druge delikatese. Več o tem v naslednji številki.

NA JESENSKEM ZAGREBŠKEM VELESEJMU smo se tokrat predstavili v novi razstavnici hali, na novem prostoru. Štand je veliko večji od prejšnjega in moderno urejen. Žal do zaključka redakcije še nismo uspeli dobiti fotografij. Obljubljamo pa, da jih bomo objavili v naslednji številki.

KO ŽE GOVORIMO O VELESEJMU V ZAGREBU naj zapišemo, da smo letos prvič prikazali dejavnost celotnega podjetja. Običajno se je predstavil samo TOZD Grosist in Emba, tokrat pa smo pokazali tudi izdelke obrata Zaščita iz Kidričevega, Tovarne mesnih izdelkov, Investe in Agrokombinata iz Krškega.

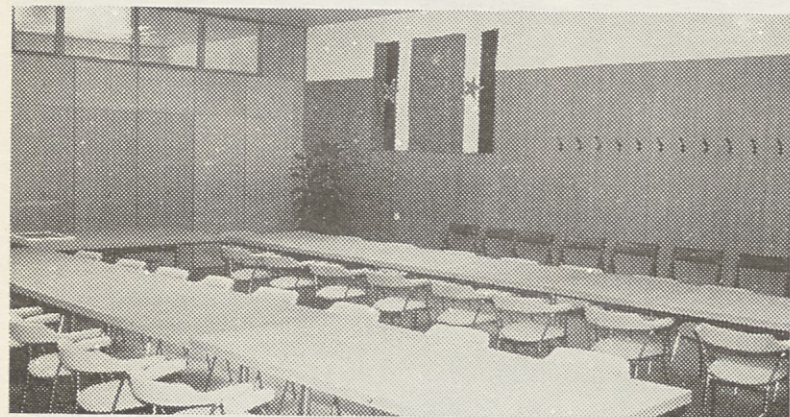
PA ŠE NEKAJ O VELESEJMU. Letos mineva dvajseto leto, odkar so v Zagrebu sejni na novem prostoru. Ob tem jubileju je Velesejem v znak zahvale za uspešno poslovno sodelovanje med drugimi podelil veliko plaketo tudi Mercatorju.

Tole je edina res prava ulica v Trzinu, ki pa se imenuje Trg svobode. Tod ima TOZD Preskrba svojo upravo, pa tudi celo vrsto prodajal; dve špecerijski, trgovino s tehničnim blagom, galanterijo, otroškimi oblačili, akustiko...

S kruhom je na degustaciji sodelovalo podjetje Žito, TOZD Pekarne iz Ljubljane. Ob tej priložnosti so na razstavi pokazali blizu štirideset vrst kruha in peciva. (Z degustacije v kavarni Evropa)

Nova sejna dvorana v TOZD Hladilnica bo lahko sprejela približno 60 ljudi

ZANIMIVO JE, DA PRODAJALNA TOZD ŠPECERIJA na Mestnem trgu v Ljubljani ob sobotah proda velike količine riža. Pa morda veste zakaj? V bližini je namreč Magistrat. Stara navada pa je že, da mladoporočence ob prihodu iz poročne dvorane posipavamo z rižem.

TRŽIČANI SO NA LETNI SKUPŠČINI Osnovne organizacije sindikata sklenili, da se bodo udeležili delovne akcije pri izgradnji koče na Dobri. Žal minula akcija zaradi izredno slabega zanimanja zaposlenih ni uspela in upajo, da bodo ob ponovni akciji za delo pridobili večje število zaposlenih.

OD 12. DO 19. OKTOBRA JE BIL V KRANJU jesenski sejem. Tudi tokrat so sodelovali tržiški sodelavci. Razstavljali in prodajali so pohištvo, belo tehniko in akustiko.

IN ŠE NEKAJ KRATKIH NOVIC IZ TRŽIČA. — Osnovna organizacija sindikata je namesto nameravanega izleta v Moravske Toplice prispevala znesek 5.000 dinarjev za Posočje. — Pred kratkim so mladi imeli letno mladinsko konferenco. Za novega predsednika so izbrali Jožeta Hribarja. Sprejeli so nov program dela in že v kratkem se nameravajo udeležiti pohoda od spomenika do spomenika.

Zbral in zapisal:
MILE BITENC

Takšen je zdaj pogled na blagovnico v Trzinu

Trgovina bo še letos!

Stanovalci soseske ob Riharjevi cesti v Trnovem se že dolgo sprašujejo, kdaj bo končno odprta obljubljena prodajalna. Zdaj že lahko napišemo tole: če bo šlo vse po predvidenem planu, potem bo TOZD Hrana že ob koncu letošnjega leta odprla sodobno samopostrežno prodajalno.

V TOZD Hrana so o novi trgovini v Trnovem resneje začeli razmišljati ob sprejemanju srednjeročnega plana nadaljnega razvoja podjetja. Tako so se lani trdno odločili, da prav njihova TOZD prevzame investicijo, ker TOZD deluje na tem področju.

Morda gre zapisati še to, da je pred Mercatorjem v novem objektu načrtovalo prodajalno več drugih trgovskih organizacij. Najbolj se je zanj zanimala ljubljanska Nama in njenim potrebam in zahtevam je prilagojena tudi gradnja. Vendar je kasneje tudi Nama odstopila od tega, ker je prodajni prostor namenjen le za samopostrežbo.

V naši TOZD Hrana pa so že dlje časa razmišljali o tem, da je treba preskrbo v tem predelu mesta izboljšati. Dve stari, klasični prodajalni ne moreta več zadovoljiti želja in potreb občanov. In ko bodo v Trnovem dokončane vse novogradnje, v neposredni bližini bo zraslo novo stanovanjsko naselje s 1200 stanovanji, bo potrebno razmišljati že o novi prodajalni za splošno preskrbo. Tako bi zmogljivost obeh prodajaln zadoščala za zadostno

in nemoteno preskrbo občanov. Za omenjeno prodajalno, ki naj bi zrasla v naslednjih letih, pa obstajajo realne možnosti, da jo prav tako postavi Mercator.

Ko že govorimo o novogradnjah trgovskih objektov na področju občine Ljubljana Vič-Rudnik naj zapišemo tudi to, da bo Mercator sodeloval tudi pri izgradnji potrošniškega centra v Bonifaciji. Že v naslednjem letu pa TOZD Hrana načrtuje manjšo samopostrežnico v Vnanjih Goricah, kjer stara klasična prodajalna, ne odgovarja več nemoteni preskrbi.

Pa se vrnimo k samopostrežbi v Trnovem. Sama lokacija je ugodna, vendar pa gradnja ni najbolj funkcionalna. To pa predvsem iz dveh razlogov. Projektant je žal pozabil na ustreznejše komunikacijske poti in trgovina, tako postavljena, kot je sedaj, posega v življenjski prostor stanovalcev. Dejavnost trgovine bo motila njihov mir; predvsem zaradi dovoza blaga in embalaže, kar pa je pri delu trgovine pogost pojav.

Še nekaj je, kar bo oteževalo delo. To je razporeditev prostorov, ki je neustrezna. Zaposlenim

bo nalagala veliko več dela predvsem zato, ker so skladišča postavljena na nepravem mestu.

Samopostrežna prodajalna, zraven bo tudi bife, bo v pritličju novogradnje, v nadstropju pa bo poslovala Ljubljanska banka. Celotna etaža v pritličju meri 538 kvadratnih metrov. Od tega odpade na prodajni prostor 238 kvadratnih metrov, na bife 72, 163 na skladišče, razliko pa predstavljajo pomožni prostori.

Predračunska vrednost objekta je predvidena na 11,5 milijona dinarjev. V ta znesek so vključena gradbena dela, oprema prostorov (samopostrežbo in bife bo opremila naša TOZD Investa) in pa tudi trajna obratna sredstva. Pri tem sodeluje Ljubljanska banka v višini 70 odstotkov, razen pri trajnih obratnih sredstvih in prispevku za energetiko, ki gredo iz sredstev TOZD oziroma iz združenih sredstev Mercatorja.

Zagotovo lahko računamo, da bo prodajalna odprta pred novim letom. Za to si veliko prizadevajo delavci v TOZD Hrana. Seveda pa vse v največji meri zavisi od izvajalcev del, pravočasne dostave potrebne opreme in drugega. Za novo prodajalno v TOZD Hrana že pripravljajo potrebno osebje. Zaposlenih bo dvaindvajset delavcev. Nekaj jih že imajo v delovnem razmerju v ostalih prodajalnah, nekaj pa jih bodo spre-

jeli na novo. Vendar pa bodo pri tem zadevali na že poznane težave. Delavce za trgovino je vedno težje pridobiti, saj predvsem mladi raje uhajajo v administracijo, kjer je delovni čas urejen, pa tudi fizičnega dela ni. In še nekaj je, kar trgovskim delavcem ni najbolj všeč; to so osebni dohodki.

Vendar v TOZD Hrana kljub vsemu upajo, da bodo vse probleme uspešno premostili.

MILE BITENC

Poskusite, kar svetujemo

Ko že toliko govorimo in pišemo o konjskem mesu morda ne bo napak, če vam priporočimo dva recepta za pripravo konjskega mesa. Recepte so pripravili strokovnjaki v Tovarni mesnih izdelkov.

Konjski zrezki a la Mercator

Recept: 4 zrezki iz konjskega mesa, 1 do 2 dkg maščobe, pol skodelice kisle smetane, pol skodelice juhe ali vode, pol žličke paprike, poper, sol.

Marinada: 3 žlice olja, 2 žlički gorčice, 2 žlici kisle smetane, 1 žlica limoninega soka, 1 čebula, drobno nasekljana.

Sestavine za marinado med seboj pomešamo, namažemo zrezke in jih pustimo stati eno uro. Nato marinirane zrezke položimo v posodo in jih pečemo na vroči maščobi. Prilijemo juho, kislo smetano, začínimo ter pustimo, da prevre. Pripravljene zrezke položimo na servirni krožnik, jih prelijemo z omako in okrasimo z limono in peteršiljem.

Golaž iz konjskega mesa

Recept: 50 dkg konjskega mesa, 3 velike čebule, 2 žlički sladke paprike, 1 žličko pekoče paprike, 1 žličko moke, poper, sol.

Meso, narezano na kocke, pustimo stati eno uro v mešanici olja, limoninega soka in popra. Na vroči maščobi prepražimo čebulo. Ko lepo zarumeni dodamo papriko in meso ter malo zalijemo. Dušimo toliko časa, da postane meso mehko. Nato potresemo z moko, začínimo, zalijemo in pustimo, da vse skupaj prevre.

Želimo vam dober tek!

V novem poslovnem centru v Trnovem bo še letos odprta nova Mercatorjeva samopostrežba.

Izdelki iz konjskega mesa

Po dolgotrajnih pripravah, nekaj mesečnemu odlaganju in kupu objektivnih težav, so pred kratkim v TMI izdelali prve izdelke iz konjskega mesa — Dobrodošla rešitev v času mesne krize

Napovedi, da bodo na mizi kmalu mesni izdelki iz konjske predeve, segajo še v čas priprav stabilizacijskega programa. No, zdaj je najbolj trnova pot mimo. Na veliki degustaciji v Kavarni Evropa, smo pred kratkim prvič ugriznili v konjske hrenovke in razne obarjene klobase iz lastne predelave.

Morda ne bo odveč, če ob tem zapišemo le nekaj besed, ki govorijo o odlikah konjskega mesa. Prav konjsko meso je primerno za zdravo prehrano in zdravniki ga priporočajo številnim bolnikom.

	Konjsko meso v %	Srednje mastno goveje meso v %	Srednje mastno svinjsko meso v %
Voda	75,2	60,0	42,0
Beljakovine	20,6	17,5	11,9
Masti	2,7	21,7	45,0
Mineralne snovi	1,0	0,9	0,6
Kalorična vrednost	118 kalorij	283 kalorij	480 kalorij

Na degustaciji so delavci iz TOZD TMI predstavili le poltrajne mesne izdelke iz konjskega mesa, specialno pasteto s konjskim mesom, za poskusno pa so pripravili tudi golaž iz konjskega

Zakaj? V prvi vrsti zato, ker je nizko kalorično in vsebuje veliko beljakovin. Malo je maščob in prav to sodi med tisto, kar zahteva zdrava prehrana sodobnega človeka. Morda naj poudarimo še nekaj. Konjsko meso je po hranilni vrednosti, okusu in kakovosti odlično in prav v ničemer ne zaostaja za govejim ali svinjskim mesom.

Sicer pa se o tem lahko prepričate sami. V tabeli vam prikazujemo sestave in kalorične vrednosti konjskega, govejega in svinjskega mesa.

mesa. Izdelki so podobni standardnim mesnim izdelkom, zanje pa se smejo uporabljati le posebej izbrana imena. Tako so hrenovko iz konjskega mesa poimenovali češka klobasa, pariško salamo

Za degustacijo je bilo treba pripraviti najrazličnejše narezke. Tokrat so se spet izkazali delavci TOZD Kavarna Evropa

trimška klobasa, ljubljanska se imenuje ljubljanska delikatesna itd.

Na razstavi, ki so jo pripravili ob tej priložnosti, pa so pokazali tudi trajne mesne izdelke iz konjskega mesa, ki jih bo kmalu moč dobiti v delikatesah.

Takšen razširjeni proizvodni program naše TOZD TMI pomeni

pri nas pravzaprav veliko novost. Konjski mesni izdelki tokrat prvič prihajajo med potrošnike iz industrijske predelave. V času mesne krize, ko je v mesnicah redno na voljo le govedina, pomeni takšna izbira konjskih delikates pravo in dobrodošlo popestritev.

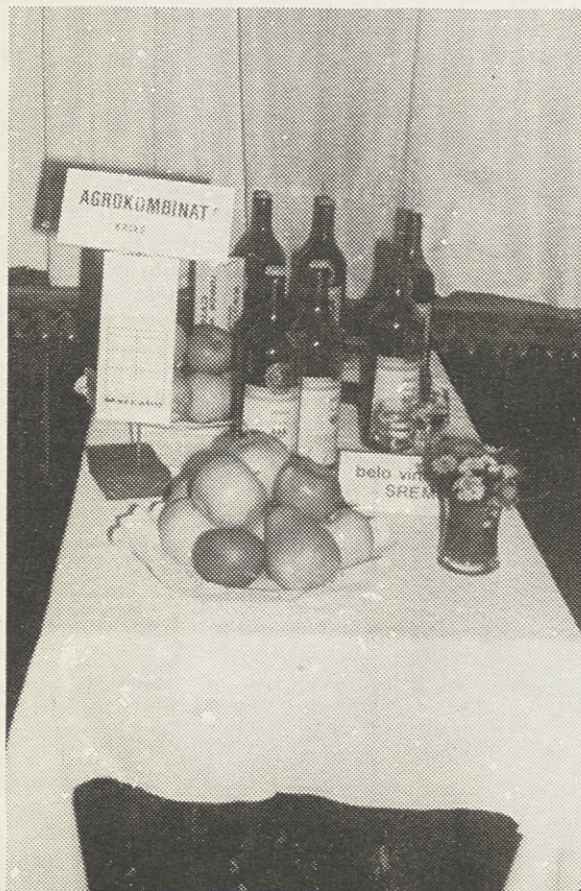
Žal pa je vse to moč kupiti zaenkrat le v Ljubljani; in še to na enem samem prodajnem mestu, v mesnici za prodajo konjskega mesa na živilskem trgu. Pravilniki namreč zahtevajo, da se konjsko meso in izdelki iz njega, prodajajo na posebej pripravljenih prodajnih mestih, ločeno od ostalih vrst mesa. Ker pa je povpraševanje po konjskem mesu veliko, načrtujejo v TMI nekaj novih mesnic, ki naj bi jih odprli že v kratkem. Pripravljajo pa tudi vakuumsko pakiranje izdelkov iz konjskega mesa; te bi lahko prodajali tudi na ostalih prodajnih mestih.

Na degustaciji sta sodelovala tudi Žito Ljubljana, TOZD Pekarne Ljubljana in Agrokombinat Krško.

Žito je prispevalo razne vrste kruha, hkrati pa na posebni razstavi pokazalo domala vse iz svojega bogatega proizvodnega programa. Kdorkoli je videl lepo pripravljeno razstavo raznih vrst kruha in peciva, je pohvalil prizadevanja Žita, da čimbolj zadovolji potrošnika.

Agrokombinat iz Krškega, ki se pripravlja na integracijo z Mercatorjem, pa je na degustaciji predstavil Cviček in belo vino Sremčan; vse iz lastnih kleti. K temu je dodal še lepa jabolka in hruške, ki jih pridelujejo na lastnih plantažah.

MILE BITENC

Na degustaciji v Kavarni Evropa je sodeloval tudi Agrokombinat Krško. Takole je na razstavi prikazal sadje in vina.

O predstavitvi novih izdelkov ter o sodelovanju trgovine in proizvodnje je na minuli degustaciji v Kavarni Evropa spregovoril namestnik generalnega direktorja, tovariš Vukadin Nedeljković

Na Pohorju je bilo lepo

Tako je menda rekel prav vsakdo od udeležencev izleta, ki ga je v začetku oktobra pripravila sindikalna organizacija v TOZD TMI. Dva polna avtobusa sta že navsezgodaj odpeljala iz Ljubljane proti Pohorju. Veselo razpoloženje je vladalo že od samega začetka in prijeten dan je res prehitro minil. Sicer pa, pogledjmo si v sliki in besedi, kako je bilo.

Prvi postanek je bil na Pohorju, na Osankarici. Po dolgi vožnji je najprej zaigrala harmonika in zadonela vesela pesem...

... nato pa je prišel čas za malico. Odlična, pravi partizanski golaž, ki so ga skuhali v kasarni Maršal Tito v Ljubljani, je teknil prav vsakomur.

Po kosilu v Železničarskem domu je bilo še bolj prijetno. Harmonikar je neutrudno raztegoval svoj meh in vrli plesalci so menda prišli na svoj račun. Kar težko je bilo oditi domov. Takrat je za spomin nastal tudi tale posnetek.

Ob spomeniku padlim borcem legendarnega Pohorskega bataljona je Marjana Martinec v imenu kolektiva položila spominski venec. Z enominutnim molkom pa smo počastili spomin na padle junake.

Takšnega svežega zraka, kot smo se ga naužili na poti do spomenika, v Ljubljani ni. Zato se nam je zdela pot po jesenskem gozdu prijetnejša in krajša.

PRIPRAVIL: Mile Bitenc

PREBERITE, ZANIMIVO JE

GOVEDINE JE DOVOLJ, MANJKA PA SVININE (Delo, 31. avg. 1976)

V prvih sedmih letošnjih mesecih so zaklali povprečno za 7,3 odst. prašičev manj kot v enakem obdobju lani

Na tiskovni konferenci v gospodarski zbornici Jugoslavije so za različno stopnjo optimizma ocenili možnosti za boljšo preskrbo trga z mesom do konca letošnjega leta. Kupci lahko najverjetneje računajo, da bo ponudba junetine in govedine še naprej solidna, slabše pa bo s perutninskim mesom. Kar zadeva svinino, so bila mnenja različna.

Nekateri celo dvomijo o možnosti, da bo ponudba pitancev v naslednjih mesecih začela naraščati, tako da bi se položaj do konca leta kolikor toliko stabiliziral.

V obširnem pregledu, ki so ga pripravili predstavniki proizvajalcev in klavnic, so številke samo potrdile dejstvo, da je v trgovinah čedalje težje dobiti sveže in kakovostno meso in da je tudi izbira in kakovost mesnih izdelkov dokaj skromna.

Tako je v prvih petih mesecih letošnjega leta prišlo na trg 237.264 ton mesa, v ustreznem obdobju lanskega leta pa 237.972 ton.

Toda v tej strukturi je prišlo do velikega padca pri reji prašičev, saj so v prvih sedmih mesecih zaklali povprečno po 7,3 odstotka prašičev manj kot v ustreznem obdobju lanskega leta. Poraba na domačem trgu pa hkrati še naprej narašča in zdaj znaša nad 47 kg na prebivalca.

Sodeč po vsem kar je bilo danes slišati, da so sedanje težave — in te težave zares niso majhne, saj imajo trenutno izgube tako živinorejske farme kot klavnice, čeprav odkupne cene živine naraščajo — samo odsev dolgoletnih nerešenih problemov in dejstva, da v trdnem povezovanju znotraj celotne verige živinorejske proizvodnje še niso prišli daleč. Glavnih krivcev sedanjega stanja je po mnenju udeležencev razprave več: nizke drobnoprodajne cene, ki niso v skladu z odkupnimi, visoke cene živinske krme in slaba organizacija.

Izhod bi bilo mogoče najti v potrebnem usklajevanju cen ali v kompenzaciji, za katero naj bi poskrbela družba in v povezovanju vseh dejavnikov v živinorejski proizvodnji, od proizvajalcev krmil, prek rejcev, predelovalcev pa do kupcev — začevši s preračunavanjem potreb pa vse do resnične realizacije sprejetih programov.

Ustvarjanje stabilnih možnosti za pridobivanje dohodka vsakega udeleženca (da ne bi bile cene

zmeraj glavni vzrok), a tudi medsebojno spoštovanje ustvarjenih odnosov (ki so jih doslej marsikje spodkopavali), bo očitno edina prava pot tudi k stabilni proizvodnji mesa.

O tem, da izključno večje cene ne morejo biti zmeraj najboljša rešitev, zgovorno priča podatek, da zasebni proizvajalci (ki imajo 90 odstotkov živine) kljub zvišani ceni mesne enote, niso več navdušeni za organizirano rejo, saj jih je izučila dovčerajšnja praksa, v kateri so neredko imeli izgubo.

Nekaj je gotovo. Če želimo odpraviti pomanjkanje mesa in se izogniti ponavljajočim se nihanjem v ponudbi in povpraševanju, nam je potrebna organizirana samoupravna družbena akcija.

Predtem pa bi bila vsekakor dobrodošla globlja analiza, ki bi jasno pokazala, kaj lahko štejemo med izgube zaradi nizke storilnosti, slabega izkoriščanja zmogljivosti, pomanjkanja posluha za povezovanje itd., kaj pa je mogoče prevaliti na »objektivne ekonomske pogoje gospodarjenja«.

SOBOTA NA REŠETU (Delo, 3. sept. 1976)

Kako so bile minulo soboto založene ljubljanske dežurne trgo-

vine z živili — Bralci, obveščajte nas o tem!

Od letošnje spomladi lahko Ljubljanci kupujejo ob sobotah popoldne samo v nekaterih dežurnih trgovinah, medtem ko je večina trgovin z živili zaprta. Taka ureditev omogoča trgovskim delavcem, da imajo nekaj mesecev letno proste sobotne popoldneve, kupci pa naj bi imeli kljub temu dovolj osnovnih živil. Kako je to v praksi smo preverjali minulo soboto.

— Mercatorjeva samopostrežna trgovina v zaloškem združenem domu ob 15.30. Kruha je dovolj na policah, mleka pa že zmanjkuje. Namestnica poslovodkinje pove, da jim iz ljubljanskih mlekarn niso pripeljali naročene količine alpskega mleka in je to vzrok pomanjkanja.

— V Mercatorjevi trgovini v zadobrovskega združenem domu je podoba dosti slabša. Na policah je le še nekaj štruc belega kruha, v hladilniku samo četrt litra čokoladnega mleka, o mesu ne duha ne sluha. Sicer pa tudi nobenega kupca ni v trgovini in prodajalke jo že začnajo pometati. Ena pravi, da ne ve, zakaj ni

mleka, ker je šele ta dan prišla s porodniškega dopusta; druga, ki ni prišla z dopusta, tudi nič ne ve. Kdo pa ve? Poslovodkinja, ki je že odšla domov.

— V Emonini samopostrežni v Polju je tudi popoldne še precejšnja gneča. Ob 16. uri zaloge že kopnijo, čeprav bi se lahko kupil tako kruh kot mleko in piščančja bedra ali zmrznjene ribe. Zlasti rib bo dovolj tja do večera. Svežega mesa pa je zmanjkalo.

— Tudi Emonina trgovina na Vojkovi cesti je polna ljudi, saj je po sedanjem razporedu Savsko na selje ob sobotah popoldne brez trgovine in hodijo ljudje na Vojkovo. Kruh imajo, mleko tudi, mesar ima na tnalu celo kos govejega plečeta.

— V Emonini samopostrežni trgovini pri Javnih skladiščih nekaj po 16. uri ni več dosti kruha niti mleka, zato pa ima mesar še nekaj mesa.

— Črnuška trgovina je po sedanjem razporedu zaprta. Toda, če bi šel Črnučan minulo soboto ob 17. uri po kruh na Titovo cesto, bi šel zaman. Tudi mleka ob tej uri ni bilo več dosti. Sadja, krompirja in zelenjave pa, kolikor bi hoteli.

— V tem turnusu dežuranja imajo Vičani ob sobotah popoldne samo dve trgovini: Mercatorjevo samopostrežno v Rožni dolini in prodajalno ljubljanskih mlekarn v Koseskega ulici. Ob Tržaški cesti, ki je glavna viška prometna žila so tri mesece vse trgovine ob sobotah popoldne zaprte. Zato pa sta obe dežurni prodajalni imeli minulo soboto popoldne dovolj kruha, mleka, delicatov in raznih vrst mesa v zavitkih.

Zvečer postaja založenost dežurnih trgovin vedno slabša. Pri Mercatorju na Celovski cesti je mnogo kupcev, kruha pa ni več, samo alpsko mleko in razne vrste jogurta. Tudi meso so že zdavnaj razprodali. V Žitovi Pekarni na Černetovi 25 so brez kruha. Tudi kupcev ni — kaj pa naj bi iskali v pekarni, ki nima kruha.

Sprehod po trgovinah, ki so dežurale minulo soboto, nam je pokazal, da so bile — z nekaj častnimi izjemami — bolj slabo založene. Upamo, da bo to soboto boljše.

Resda je pomanjkanje svinine, pa tudi teletina se dobi redkokdaj. Zato pa je govedine dovolj. Takole TMI v mesnici na ljubljanskem živilskem trgu ponuja meso bloških volov.

Od delavke TOZD Panonija, tovarišice Helene Predojevič smo prejeli naslednjo zahvalo:

Ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, darovali venec in cvetje in mi skušali olajšati bolečine.
HELENA PREDOJEVIČ
Mercator TOZD Panonija
Blagovnica Ptuj

SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE

BEBI — za zdravje in veselje vašega otroka

Kolinska Ljubljana, TOZD za predelavo krompirja na Mirni na Dolenjskem, je dopolnila svoj osnovni proizvodni program z izdelki instant otroške hrane pod skupnim imenom BEBI.

Kolekcija BEBI zajema zdrobove kosmiče, zdrobove kosmiče s kakavom in riževe kosmiče. V kratkem pa bodo poslali na tržišče tudi zdrobove kosmiče z mešanim sadjem.

BEBI dodatki pomenijo velik napredek v prehrani otrok kot dopolnilna prehrana. Tudi starejši bodo radi segli po kolekciji BEBI, saj so tudi zanje zdrobovi in riževi kosmiči lahko okusna popestritev prehrane.

Izdelki BEBI so mnogo bolj kvalitetni kot pa sam zdrob ali riž, saj so obogateni z vitamini in drugimi dodatki, ki so potrebni otrokom in odraslim.

Pri kuhanju kravje mleko izgubi svoje kvalitetne sestavine. Prav z dodatki BEBI pa ponovno vrnemo mleku njegovo vrednost in še več — celo oplemenitimmo njegovo vrednost.

Kolekcija BEBI je tudi zelo praktična, saj odpade kuhanje. Pri vseh vrstah mešanico raztopimo v toplu mleku. Hitra priprava je dobrodošla zlasti zaposlenim materam v mestih in na podeželju. Zaradi praktičnosti priprave je kot nalašč tudi v vzgojnovarstvenih zavodih in otroških bolnišnicah.

Vse mešanice BEBI smemo pri-četi uporabljati pri otrocih od 3. meseca starosti dalje, ko že jedo polno mleko, in to na stekleničko. Kosmiči kot kaša pa se kasneje že lahko uporabljajo kot samostojen obrok.

Kosmičev ni priporočljivo uporabljati pri otrocih, ki so nagnjeni k debelosti. Previdnost pa je potrebna tudi pri rahitičnih otrocih. V takih primerih je potrebno, da se matere posvetujejo z zdravnikom v posvetovalnici.

Posebno dobrodošla je kolekcija BEBI pri slabotnih otrocih. Vse priznanje gre KOLINSKI, saj je s kolekcijo BEBI storila korak naprej pri prehrani otrok.

Da bi se mamice lažje odločile za nakup ene ali druge vrste kosmičev BEBI, ki jih bodo dajale

svojim malčkom, in da bo odločitev lažja, ko bodo stale pred trgovskim pultom, navajamo osnovne značilnosti posameznih vrst kosmičev:

BEBI ZDROBOVI KOSMIČI

A) Priprava zdrobove kaše za v stekleničko:

V 2 dl prekuhanega toplega mleka vmešajte 10 do 12 g (dve veliki jušni žlici) zdrobovih kosmičev. Dodajte po okusu sladkor in obrok je pripravljen. Vsak obrok je potrebno pripraviti na novo!

b) Priprava zdrobove kaše:

1. 2 dl prekuhanega toplega mleka zlijte na krožnik.

2. Vmešajte 20 g (4 velike zvrhane jušne žlice) zdrobovih kosmičev. Po okusu dodajte sladkor in obrok je že pripravljen.

Glavne sestavine so: pšenični zdrob, pšenična moka, škrob, sladkor, vitamini.

100 g zdrobovih kosmičev vsebuje:

vitamina B 1	0,7 mg
vitamina B 2	0,8 mg
niacina	8,0 mg
železa	12,0 mg
fosforja	210,0 mg
etilvanilina	20,0 mg
askorbinske kisline	45,0 mg

BEBI ZDROBOVI KOSMIČI S KAKAVOM

A) Priprava zdrobove kaše za v stekleničko:

V 2 dl prekuhanega toplega mleka vmešajte 12 do 14 g (2 veliki jušni žlici) kosmičev.

Dodajte sladkor po okusu (1 kavno žličko) in obrok je že pripravljen. Vsak obrok pa je potrebno pripraviti na novo!

b) Priprava zdrobove kaše:

1. 2 dl prekuhanega toplega mleka zlijte na krožnik.

2. Vmešajte 25 g (3 do 4 velike jušne žlice) kosmičev. Dodajte sladkor po okusu (1 do 2 žlički) in obrok je pripravljen. Glavne sestavine: pšenični zdrob, pšenična moka, kakav, škrob, sladkor, vitamini.

100 g zdrobovih kosmičev s kakavom vsebuje:

vitamina B 1	0,7 mg
vitamina B 2	0,8 mg
niacina	8,0 mg
fosforja	250,0 mg
etilvanilina	20,0 mg
askorbinske kisline	45,0 mg

BEBI RIŽEVI KOSMIČI

A) Priprava riževih kosmičev za v stekleničko:

V prekuhano toplo mleko vme-

šajte 4 do 6 g riževih kosmičev (ena kavna žlička je 1,5 g). Dodajte 7,5 do 10,0 g sladkorja (1 kavna žlička sladkorja je za 5 g), ohladite na telesno temperaturo in dajte dojenčku.

b) Priprava riževih kosmičev kot kaša:

V 2 dl prekuhanega toplega mleka vmešajte 20 g (3 do 4 velike jušne žlice) riževih kosmičev. Po okusu dodajte sladkor (2 kavni žlički) in obrok je pripravljen.

Riževi kosmiči pri dietah — po posvetu z zdravnikom in po njegovem navodilu:

a) V 50 ml prekuhane mlačne vode dajte 4 kavne žličke riževih kosmičev, premešajte, da se razpuste, in dolijte 150 ml prekuhane vroče vode. Ponovno premešajte, precedite, sladkajte s saharinom, ohladite na telesno temperaturo in ponudite.

Navedeni način priprave riževih kosmičev se priporoča kot prehodna prehrana med dietično hrano pri driskah in prehod na normalno hrano.

b) Riževe kosmiče, pripravljene na vodi ali mleku, priporočajo pri vnetju prebavil odraslih in otrok ter kot lahko prebavljivo hrano.

c) Riževi kosmiči ne vsebujejo gliadina. Zato pripravljamo riževe kosmiče kot samostojno jed za bolnike s kronično drisko. Uporabljamo jih kot zakuho in kot dodatek pri pripravi jedi tem bolnikom.

Riževi kosmiči so še posebno priporočljivi pri kroničnih driskah, ki vodijo v podhranjenost, in pri otrocih in odraslih, ki so alergični na škrob žitaric.

Glavni sestavini: riž, vitamini.

100 g riževih kosmičev vsebuje:

beljakovin	7,1 g
maščob	0,86 g
ogljikovih hidratov	85,5 g
kalorij	396 g
vitamina B 1	0,7 mg
vitamina B 2	0,8 mg
niacina	8,0 mg

S tem zapisom smo želeli opozoriti mamice na prednosti proizvodov BEBI. Trgovcem pa naj bo to spodbuda, da bodo imeli v svojih trgovinah vedno primerno zalogo BEBI tako v mestih, kot na podeželju, da ne bodo morale mamice tekat od trgovine do trgovine in iskati BEBI proizvode za svoje malčke. Zastonj bodo vsa prizadevanja proizvajalca Kolinske in njenih strokovnjakov, če ne bo trgovina šla v korak z njimi. BEBI naj bo dostopen vsem za zdravje in veselje naših otrok!

SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE

Žepni robčki za vsak žep in še za kam

gremo na potovanje, izlet ali v službo.

Kako so izdelani robčki PALOMA? To vprašuje marsikdo, zlasti takrat, ko ugotovi, kako so mehki, prijetni in vsestransko uporabni. Robčki PALOMA so izdelani iz papirja tissue (tisju). To je izredno mehek papir, ki ima še eno veliko prednost: po uporabi lahko robček odvržete v školjko brez strahu, da se bo zamašila. Papir tissue se v vodi namreč razvlakni. Vsak robček je sestavljen iz več plasti tankega, mehkega papirja. Nato je še zložen v več slojev, tako pa lahko uporabite poljubno veliko površino ali pa ga uporabite večkrat.

Poglejmo še enkrat osnovne prednosti žepnih robčkov PALOMA:

HIGIENIČNOST — Po uporabi papirnati žepni robček PALOMA zavrzemo ali skurimo. S tem se izognemo prenašanju bacilov in bakterij. Onemogočamo jim, da pridejo v stik z drugimi predmeti, ki jih nosimo v žepu.

PRAKTIČNOST — V ličnem zavočku imamo deset robčkov, ki jih lahko uporabljamo kjerkoli in kjerkoli. Vedno jih imamo pri roki, uporabljamo pa jih lahko ob različnih priložnostih.

UPORABNOST — Ta je vsestranska, kot smo že omenili. Kje vse jih lahko uporabljamo, se bomo zavedli šele, ko jih bomo imeli pri sebi. Poleg tega jih bomo lahko ponudili tudi drugemu.

Kot vidite, žepni robčki PALOMA niso samo za v žep, ampak tudi za nešteto drugih priložnosti, kjer nam bodo prišli v poštev.

Vrli Slovenci smo pred leti zagrali vik in krik, ko je pesnik napisal pesem: Slovenci prehlajeni predmet zgodovine... Na pesem smo že pozabili, pesnik je spet čislán, mi pa povejmo, da pesnik ni bil povezan s Sladkogorsko. To pa preprosto zato, ker takrat enega najbolj iskanih in nepogrešljivih izdelkov, to je žepnih robčkov, v tej tovarni še niso proizvajali. V sila kratkem času smo se popolnoma navadili na ta novi, praktični in vedno dobrodošel žepni robček PALOMA. Ne samo pri prehladu, vedno nam pride prav, da z njim bodisi obrišemo stekla očal, popivnamo črnilo ali pravočasno odstranimo kak madež in podobno. V nedogled bi lahko naštevali, kje vse lahko uporabimo takle robček. Še vedno pa je najbolj priročen takrat, ko nas preganjata prehlad in kihanje.

Papirnate žepne robčke PALOMA lahko kupite v majhnih zavočkih po deset komadov ali pa v velikem paketu, kjer je sto robčkov. Ta je prirejen tako, da lahko jemljete robčke skozi posebno režo. Preostali robčki so vedno čisti in zavarovani pred zunanjimi vplivi. Paketu je priložena tudi posebna plastična listnica, ki jo napolnimo z robčki, ko

(Kupon 1) ROBČKI

Sodelujte tudi vi in povejte svoje mnenje!

PALOMA V OČEH POTROŠNIKOV

1. Žepne robčke PALOMA uporabljate:

- a) redno
- b) občasno
- c) nikoli

2. Žepne robčke PALOMA kupujete v:

- a) samopostrežni trgovini
- b) trafikci
- c) papirnici
- d) drugod
- e) v našem kraju jih ni mogoče kupiti

3. Kvaliteta žepnih robčkov PALOMA je po vašem mnenju:

- a) odlična
- b) dobra
- c) zadovoljiva
- d) nezadovoljiva

4. Če ste pri prejšnjem vprašanju zaokrožili odgovor »d«, opišite zakaj?

5. Imate kakšen predlog ali idejo v zvezi z robčki PALOMA?

Ime:

Priimek:

Poklic:

Naslov:

Izpolnite kupon, ga izrežite in pošljite na naslov našega uredništva!

paloma

Za dober tek praktični papirnati prtčki

Danes so v gospodinjstvu cenjeni predvsem tisti pripomočki, ki gospodinjji prihranijo čas in tudi denar. Vsi vemo, da še vedno velja stara resnica, da gospodinja podpira tri hišne vogale. Kako ji to uspeva, vidimo vsak dan doma. Največkrat pa prezremo malenkosti, ki pa v resnici to niso. Mednje gotovo sodijo proizvodi z zaščitnim znakom PALOMA, ki so najbolj vsakdanji, že skoraj

neopazen spremljevalec našega življenja. Palomini izdelki, na katere smo se najbolj navadili, so prav gotovo praktični papirnati prtčki. Srečujemo jih doma, na potovanjih, v različnih lokalih, hotelih itd. ... Pisana paleta barv, znakov in velikosti je že nekaj vsakdanjega; skorajda niti ne pomislimo več, da vse to prihaja iz ene same tovarne: iz Sladkogorske.

SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE

Ustavimo se najprej pri gostin-
cih, saj je v večini lokalov papir-
nati robeček stalen gost. Vide-
vamo najrazličnejše velikosti,
barve in oblike. Gostinci lahko v
tovarni Sladkogorska naročajo
papirnate prtičke z vtisnjenim
zaščitnim znakom ali kakšnim
drugim simbolom, ki je značilen
za njihov lokal, kraj ali gostinsko
podjetje. Pot do takšnih prtičkov
je preprosta. Največkrat zado-
stuje že zaščitni znak ali pa opi-
sana želja — in že jo izpolnijo
strokovnjaki v Sladkogorski.
Takšen prtiček z znakom ne po-
meni samo urejenosti in sposob-
nosti, temveč je mnogokrat tudi
dobra propaganda za lokal. Zbi-
ranje prtičkov sodi med priljubl-
jene konjičke ljudi različnih po-
klicev in starosti. Motimo se, če
mislimo, da prtičke zbirajo samo
otroci. Tudi med starejšimi so
vneti in resni zbiralci prtičkov.
Lep primer z dobro likovno re-
šitvijo je torej ponos vsakega do-
brega gostinca.

Tudi doma je prtiček PALOMA
vedno dobrodošel. Skoraj povsod
je že zamenjal klasični serviet iz
blaga. Gospodinje so prihranile
zamudno pranje in likanje in še
vedno znova in znova lahko poži-

vijo pogrnjeno mizo z novimi
barvami, pestrimi vzorci.

V bogati kolekciji PALOMA
prtičkov je moč najti primerne za
določeno priložnost in barvno
kombinacijo. V Sladkogorski
proizvajajo prek sto vrst prtičkov
v najrazličnejših barvah, od pa-
stelnih, do izredno močnih barv.

Ne bo odveč, če naštejemo vrste
papirnatih prtičkov, ki jih proi-
zvaža Sladkogorska:

— enoslojne, reliefne, raznih
barv, v velikosti 24 x 24, 30 x 30,
in 34 x 34 cm. Embalirani so v
paketi po 25, 50 in 100 kosov. Ti
prtički so primerni za vsakod-
nevno uporabo, pri vseh obrokih.

— Tissue papirnati prtički
PALOMA so lahko dvo ali tro-
slojni, raznih barv in v naslednjih
velikostih: 24 x 24, 30 x 30,
34 x 34 in 38 x 38 cm. Tudi ti so
pakirani po 25, 50, in 100 kosov.
Njihova glavna odlika je vpojnost
in mehkost. Poleg prtičkov (ser-
viet) pa so v proizvodnem pro-
gramu PALOMA tudi izredno
praktični seti, ki jih lahko upo-
rabljamo pri serviranju malic,
posameznih obrokov ali če po-
strežemo enega samega gosta.
Tudi v gostinskih lokalih vedno

pogosteje srečujemo praktične in
sodobne sete. Tako ni potrebno
menjavati prtov, obenem pa si
prihranimo veliko truda s tem, da
zamenjujemo same sete.

Torej pri jedi ni pomembno
samo to, kaj je v krožniku, ampak
tudi, kaj je ob njem. Ne pozabimo
na to malenkost, na papirnati pr-
tiček PALOMA.

(Kupon 2) SERVIETE

Sodelujte in povejte svoje mnenje!

PALOMA V OČEH POTROŠNIKOV

1. PALOMA serviete uporabljate:
a) redno
b) občasno
c) nikoli
2. Na pogostost uporabe PALOMA serviet vpliva:
a) izbor
b) kvaliteta
c) cena
3. Ocenite uporabnost PALOMA serviet:
a) odlična
b) dobra
c) slaba
4. Izbira PALOMA serviet v vaši trgovini je:
a) odlična
b) dobra
c) slaba
5. Kakšne vzorce predlagate na PALOMA servietah:
a) sedanji so dobri
b) predlagam nove
c) barve
6. Napišite, v kateri trgovini redno kupujete:

Ime
Priimek
Poklic
Naslov

Izpolnite kupon, ga izrežite in pošljite na naslov našega uredništva!

DELAMARIS IZOLA

Spet sta tu dve novosti, pripravili
pa so jih v Delamarisu v Izoli.
Pred kratkim so poslali na tržišče
PREBRANAC IN RAGU.

PREBRANAC je prav gotovo
vsakomur dobro poznana jed, saj
sodi med naše narodne specialite-
te. Zaradi prijetnega okusa tekne
še tako razvajenim gurmanom. V
Delamarisu so pred kratkim pri-
čeli pripravljati PREBRANAC po
odličnem receptu. Embalirajo ga
v 410 gramske pločevinke. Osnovne
sestavine te odlične jedi so beli
fižol, maščobe, čebula sol in za-
čimbe ter glutaminat. PRE-
BRANAC je samostojna jed, ki jo
je treba segreti, lahko pa ga jemo
tudi hladnega. Tekne kot samo-
stojna jed, prav tako pa ga lahko

uporabljamo tudi kot prilogo k
jedem na žaru in raznim drugim
vrstam mesa.

RAGU je druga Delamarisova
novost. Osnovne sestavine te jedi
so paradižnikov koncentrat, maš-
čobe, kakovostno goveje meso,
strukturirani rastlinski proteini,
glutaminat, sol in začimbe. Ragu
je tudi že pripravljena jed, ki jo je
treba pred uporabo le segreti.
Uporabljamo ga kot preliv za te-
stenine, riž, krompir, polento in
podobno, izredno dobro RAGU
JUHO pa dobimo, če vsebino plo-
čevinke razredčimo z dvakratno
količino vode. Po želji še dosolimo
in dodamo zakuho.

DELAMARIS vam želi dober
tek!

SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE

SADNI SOKOVI

Zaradi sodobnega, hitrega tempa življenja igrajo sadni sokovi v prehrani človeštva veliko vlogo. Njihova prehrabena vrednost je v visokem odstotku lahko prebavljivih sladkorjev, precejšnjem odstotku mineralnih snovi, sadnih kislin in vitaminov. Zaradi takšnega sestava predstavljajo sokovi odlično dopolnilo v vsakodnevni prehrani tako zdravega kot bolnega človeka, predvsem pa mladine. Prav sadni sokovi nam zaradi hitre prebavljivosti sladkorjev pomagajo takoj nadoknaditi izgubljeno energijo, naj si bo fizično pri športu ali delu, ali po psihičnem naporu.

Razumljivo je, da je zato potrošnja sadnih sokov v Evropi v nenehnem porastu in se giblje od 3 do 15 l na osebo. Tudi domača poraba sadnih sokov narašča, ker je naš delavec spoznal koristnost teh pijač tako na delovnem mestu, pri rekreaciji in pri počitku doma.

Kakovost sokov je predvsem odvisna od kakovosti surovine in načina predelave. Temu vprašanju daje Slovin veliko pozornost, ker se zaveda, da je le-to garancija za dober sprejem pri potrošniku. Ni naključje, da se je Slovin odločil za predelavo in proizvodnjo sokov FRUPI locirati v osrčju Kozjanskega, to je v Mestinju. Pretežni del sokov FRUPI je iz jabolk in črnege ribe-

za, ki zelo dobro uspevajo na tem področju. Tako je predelava prenešana neposredno k izvoru osnovne kvalitetne surovine — domačega sadja. Za prodajo so FRUPI sokovi embalirani v standardni embalaži: stekleničkah 0,2 l, standardnih literskih bordo steklenicah in v priročnih doypack vrečkah, predvsem primer- nih za šolsko mladino. Embalaža je opremljena z estetskimi etike- tami z vsemi podatki, ki običaj- nega potrošnika zanimajo. Ta razširitev brezalkoholne dejav- nosti na sokove FRUPI, ki so plod teamskega dela naših strokovnih delavcev, je Slovinovo paletu brezalkoholnih pijač zaokrožila tako, da vam lahko nudi skoraj vse vrste brezalkoholnih pijač.

Predstavljamo vam paletu sad- nih sokov FRUPI:

Jabolčni sok FRUPI je po koli- čini na prvem mestu. Poleg hra- nilnih snovi, ima jabolčni sok dosti kalija in vitamina C. Končni proizvod je čisti matični sok brez dodatka sladkorja ali vode.

Ribezov cocktail FRUPI je me- šanica ribezovega in grozdnega soka ter vsebuje veliko vitamina C in prepotrebni mineralov.

Borovničev cocktail FRUPI je mešanica borovnice in grozdja. Tudi ta sok vsebuje dosti vita- mina C in mineralov.

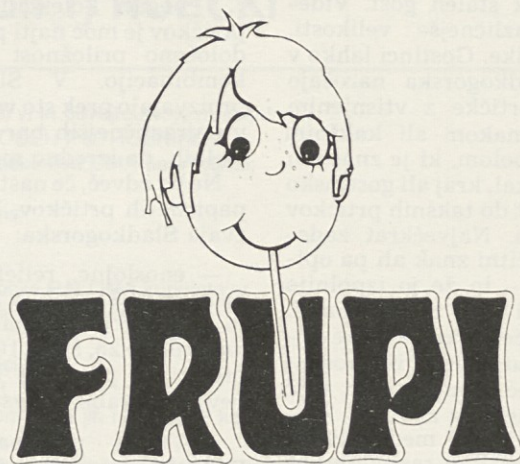
Naštete vrste sokov FRUPI predstavljajo vrsto bistrih sokov. Paleta FRUPI sokov pa obsega tudi kašaste sokove, za katere je značilno, da vsebujejo delce sad- nega tkiva. Sadna kaša se proi- zvaja iz svežih zrelih plodov sadja.

Breskov cocktail FRUPI je me- šanica kaše breskeve, kjer so pri- sotni vitamini C, A, B1, B2 ter vrsta mineralov in jabolčnega soka ter oranžne baze.

Marelični cocktail FRUPI je me- šanica marelične kaše iz zdravih aromatičnih plodov marelice, ki vsebuje vitamine C in A ter vrsto mineralov in jabolčnega soka.

Upamo, da bo ta kratek pregled FRUPI prirodnih sokov, ki so proizvod iz naših domačih suro- vin ožje domovine, pridobil še nove potrošnike, pri dosedanjih pa še utrdil zaupanje v kvaliteto in koristnost le-teh. Naša skupna dolžnost pa je, da že našo mladino od mladega podučujemo in nava- jamo na pitje brezalkoholnih pijač, kamor brez dvoma lahko postavimo naše KAKOVOSTNE FRUPI PRIRODNE SOKOVE BREZ DODATKOV KONZER- VANS.

SLOVIN

BISTRI JABOLČNI SOK

**BISTRI
RIBEZOV COCKTAIL**

BOROVNIČEV COCKTAIL

BRESKOV COCKTAIL

**MARELIČIN
COCKTAIL**

ORANŽNI SOK

ORANŽNI SIRUP

„CARNEX“				JABRAN OTOK BLIZU PLITA	2. SA- MOGLAS- NIK	KADAR	M	HAMA- LJUBKO VALNO	TALISOVA OSVEŽ. PIJAČA	NAŠ VODITELJ	OSEBNI ZAIMEK, MNOŽINA	MORSKI RAK
MADHEN VRT							DEL AVTA 2. IME - KATARINA					
UBOGI					GLINASTA PIŠČAL POSTAVA, STAS							MOŠKI, KI NOSI BRADO
PR.FILM- IGRALKA BRIGITTE						NEPRO- FESIONAL- SLOV. NAR. GLE.						
... CAPONE			VPELJA- TI					KISK- OZNAKA POSILANEC, GLASNIK		TUJA REKA, PREDLOG		
SIČNIK		KVALI = FIKACIJA OKRAJŠ.	POSODA ZA SOL ZELENICA VPUŠČAVI						PREBI- VALEC ESTON- SKE	GRČIJA 13. ČRKA ABECED		
STIKALIŠČE DVEH ROBOY					ANTON. OZNAKA OGULINA		APEL, KLIC					1. SAHOGL.
CARNEX	NAPITEK											STARA ŽENSKA
OKVARA							DUHOVI = TOST, POVDA = REK.	SREDIŠČE VRTENJA VISOKA KARTA		STANE DEBEVC PRIPOV. PESNITEV		
1. ČRKA ABECED		ZORAN ILIČ REDKOST										
HESTO, NASELJE					NIVO	KBOR POSTOPA NEMSKI PREDL.						
ALPE ADRIA			PISANA TROPKA PAPIGA					OSEBNI ZAIMEK		RADIO PTICA PEVKA		NAŠA INTUJA ČRKA
ORANJE			J. MASSE NETOVA OPERA					GRMOVJE Z KEŠNIKI DOL. LIST				
KRIŽANKO SESTAVILA: MAJA HOČEVAR			EVENTU- ELNO OKRAJŠ.			IN TAKO DALJE			BOKSAR CASSIUS AVSTR. POR. AGENT			
STAREJŠI OKRAJŠ.			SELEN OP. PEVEC KOROŠEC			HIKLO- VA...				1. SAHOGL.	DALIAH LAVI	SLOV. PESNIK AŠKERO
TOVARNA ŠPOR TNE OPREME / NAŠA						YZHOD	OKOLIS, OKROŽJE	PARKING		VRŠILEC DOLŽN. OLESENJE- LA RASTL.		
ŽIVILS- KA IND. V KAH- NIKU	ZASLON NA TV					METER						
BANJA						PRITR- DILNI- CA		ŽENSKO IME	RAC. CENTER ELEKT. MER. ENOTA		15. ČRKA ABECED GORA V SVICI	
RADIO		12. ČRKA ABECED				OBDEL. KOSI ŽEHLJE					16. IN 21. ČR- KA ABEC.	
ČEŠKA PRITRDI- NICA						CMERAV					KAZ. ZAI. METER	
OZNAKA ZA NEZNAN- CA			M			RAŽTE- LEŠEVA- LEC						NORTH

Nagradna križanka Carnex

Tokrat smo pripravili Carnexovo nagradno križanko. Med tiste, ki bodo poslali pravilno rešitev, bo žreb razdelil pet nagrad proizvodov Carnex.

IZID ŽREBANJA NAGRADNE KRIŽANKE SLOVIN

Za Slovinovo nagradno križanko smo v uredništvu prejeli 312 rešitev. Deset nagrad — izdelki Slovin — pa je žreb razdelil takole:

1. NADA NARED, TOZD Standard
2. Majda MARINŠEK, TOZD Ribnica
3. Branka VEHAR, TOZD Idrija
4. Tomaž BEZJAK, TOZD Panonija
5. Franc URBANC, TOZD Grosist
6. Majda LEVINGER, Skupnost TOZD Detajl
7. Jožica MARKOVIČ, Delovna skupnost podjetja Mercator
8. Marija PIRŠ, Dolenjska c. 53 Ljubljana
9. Dušan ŠEŠEK, TOZD Investa
10. Joža LOVŠIN, TOZD Trgo-promet

Vsem nagrajencem čestitamo. Nagrade jim bomo poslali, tisti iz Ljubljane pa naj jih osebno dvignejo v sektorju ekonomske propagande in informativne službe, Gorupova ulica 5.

SMEH JE ZDRAV

— Mislim, da moram končati — popravili bodo telefonsko celico!

— Koliko koščkov salame boste pojedli, fantje?

— Dvojni whisky, prosim — in nekaj vate za ušesa!

Sodobno ceneno ogrevanje s toplovodnim kotlom

ferrotherm

- Kotel je lastne izvedbe z vgrajeno kotlovsko regulacijo
- Kurimo lahko z oljem, plinom ali s trdnimi gorivi
- Kupcem nudimo kotle od 25.000 do 50.000 kcal/h brez vgrajenega ali z vgrajenim emajliranim bojlerjem
- Kotli so opremljeni z vodno hlajenokurilno rešetko

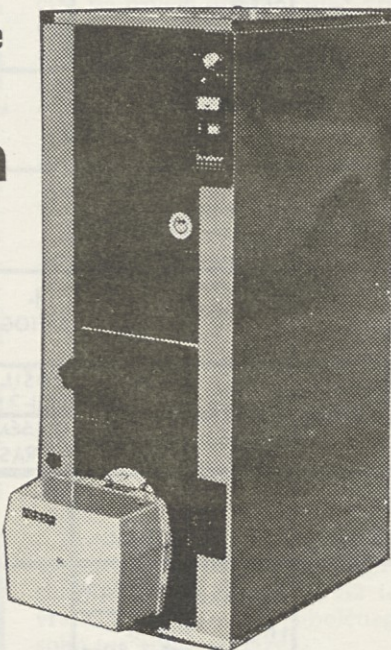
Zagotovljen maksimalni izkoristek

Toplovodni kotel Ferrotherm je na zagrebškem velesejmu 1974 in 1975 prejel

yu·design

za estetski izgled, kakovost, funkcionalnost in zaščito okolja.

GARANCIJA 5 LET

Dodatno opremljamo kotle z oljnimi ali plinskimi gorilci OLYMP s pripadajočo avtomatiko in obtočnimi črpalkami VOGEL

FERROMOTO

Maribor, Partizanska 3—5, telefon 24-541

Takole smo v času vinskega sejma v Ljubljani uredili »Slovinovo« izložbo v prodajalni v Puharjevi ulici

— Zakaj pa si dala med njihovo hrano kakao, Ilka?
— Zato teta, da bodo kokoši nesle čokoladna jajca!

Glasilo delovnega kolektiva »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja skupni delavski svet podjetja »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domajnko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Rihtar, Marjan Pogačnik, Jože Rener, Ivanka Vrhovčak — Odgovorna urednica: Ivanka Vrhovčak — Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov